

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Permanența unei idei

Aniversarea a 90 de ani de la fundarea partidului politic al clasei muncitoare din România constituie un prilej de evocare a tradițiilor revoluționare ale mișcării noastre muncitorești, a clocoțitului istoric de lupte și împliniri, dar și de relevare a amploilor realizării obținute de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, pe calea construirii societății socialiste — dezideratul fundamental al partidului muncitorilor din momentul constituirii sale.

Constituirea partidului politic al clasei muncitoare, care întregea sa dezvoltare ulterioară au fost rezultatul evoluțiilor economico-sociale și politice a țării, al schimbărilor petrecute în raportul de forțe social-politice, al creșterii și maturizării mișcării muncitorești, expresia conștientă a revoluției sociale românești pe calea progresului.

Misiunea istorică de a stabili forma partidului politic al muncitorilor din România a revenit congresului 31 martie — 3 aprilie 1893, desfășurat la București, cu participarea delegaților din întreaga țară. Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România a fost înființat în 1893, punând la baza activității sale principiile socialismului științific, a scris în program ca scop fundamental construirea societății socialiste. În același timp, în concordanță cu conținutul etapei de dezvoltare social-economică și politică a țării, cu interesele imediate ale maselor, a arborat pe stindardul său de luptă o seamă de revendicări cu caracter general-democratic. Constituția partidului politic al muncitorilor reprezintă un moment deosebit de important în organizarea politică centralizată a clasei muncitoare, determinând desfășurarea în forme tot mai largi a activității social-politice a proletariatului, a luptei maselor muncitoare pentru drepturi economice și politice democratice, pentru orientarea fermă a țării pe calea dezvoltării moderne, a progresului social-economic și politic independent.

Partidul politic al clasei muncitoare, ridicându-se la luptă pentru emanciparea maselor muncitoare de sub asuprire, exprima în modul cel mai înalt interesele și aspirațiile poporului român de libertate socială și națională, proclama și susținea dreptul imprescriptibil al națiunii noastre la o viață liberă și independentă în cadrul unui stat național unitar.

Unitatea și ascensiunea

politică și organizatorică, statuate și asigurate în cadrul partidului clasei muncitoare printr-un sistem viu de discuții, au făcut posibilă și necesară, ca, prin realizarea mutațiilor calitative în Partidul Socialist, să se înfăptuiască, în mai 1921, transformarea acestui partid socialist în Partidul Comunist Român. „Partidul Comunist — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare fondat în 1893 a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior, în noile condiții ale dezvoltării României, lupta de eliberare socială și națională”.

Partidul Comunist Român a reușit să organizeze și să mobilizeze în jurul programului său politic, masele largi muncitorești, forțele politice progresiste ale națiunii, conducând cu curaj, fermă și pricepere lupta pentru apărarea dezideratelor firești ale acestora, pentru înlăturarea regimului bazat pe exploatare, pentru transformarea revoluționară a societății românești.

În anii cînd fascismul pune sub semnul întrebării existența și libertatea popoarelor, imensele valori spirituale și morale ale omeniilor, P.C.R., înțelegînd comandamentele majore ale epocii, a dezvoltat pericolul grav pe care îl reprezentau fascismul și războiul pentru desăvîșirea României și a chemat sub steagul luptei pentru apărarea demnității naționale, pentru salvarea intereselor supreme ale patriei, toate forțele patriotice, a îndemnat caile și metodele de urmat în organizarea și desfășurarea pe o platformă comună a mișcării pentru pace și democrație, pentru acțiunea fruntară națională ale țării. Partidul Comunist, în conștință cu problemele care preocupau atunci intelectualitatea noastră înaintată, a desfășurat o amplă activitate politică pentru a canaliza frământările și nemulțumirile ale acesteia și a determina, astfel, integrarea reprezentanților vieții literare, artistice, științifice în largul front de luptă antifascistă și antirăzboinică al maselor populare. În aceste condiții, evoluția unei însemnate părți a intelectualității a fost spre poziții active antifasciste, antihitleriste, aducîndu-și o contribuție plină de semnificație la rezistența pe care poporul român, sub conducerea partidului comunist, a opus-o fascismului și războiului.

Dr. Elisabeta Simion
Continuare în pag. a 6-a

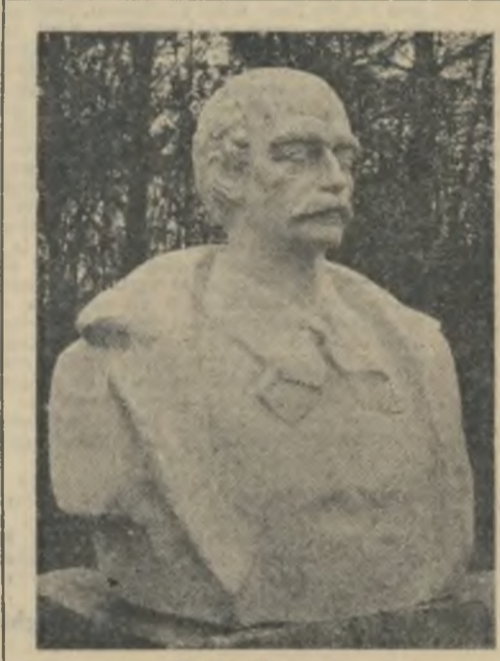
VARIA

D. MURĂRAȘU: «M. Eminescu: Viața și opera»

Ocuriozitate a culturii noastre este că operele de cercetare documentară apar din cele de critică sau eseu și nu invers, cum ne-am așteptat și ar fi normal. Lăcrul ar mai fi de înțeles dacă am avea a face cu cercetări ale tinerilor care ar veni cu date noi. Într-una din unele excepții, lucrările documentare le întocmesc tot vîrstnicii, în credința că vechile cercetări nu se mai cunosc sau au fost rău folosite. Cazul cel mai frapant se întîmplă să fie chiar cel al lui Eminescu. Nu e vorba de noi interpretări ale operei, oricînd binevenite, ci de studii privind mai ales viața. În 1932 G. Călinescu publică, la 33 de ani, utilizînd toate documentele la vremea sa, **Viața lui Mihai Eminescu**. Cartea a făcut, adîmînd de fiecare dată documente esențiale, noi, încă trei ediții pînă în 1964. Patru ani mai târziu, desi nu venea cu absolut nimic nou, Ion Crețu, mai mare decît Călinescu cu șase ani (n. 1893), publică **Mihai Eminescu. Biografie documentară**. De curînd D. Murărașu, și el mai mare decît Călinescu cu trei ani (n. 1896), publică **Mihai Eminescu. Viața și opera**, lucrare în substanță tot documentară, și în afară de

citeva recriminări, de asemenea, fără nimic nou. Dar cu vechi erori pe care autorul le menține cu tenacitate. Astfel, Matornescu notează în **Jurnalul** său că Eminescu nu a răspuns unei invitații „fiindcă i se părea că nu e bine îmbrăcat”. Comentariul lui D. Murărașu, cu o aluzie la Călinescu: „Că nu se rădăa în fiecare zi și că nu era un arbitru al eleganței, o credem, dar fantezia bolnavicioasă a romancierilor a mers mult prea departe”. D. Murărașu nu spune cît de departe și nici nu dă pagina cu pasajul din **Viața lui Mihai Eminescu** la care se referă. Este posibil să nu fi observat că, descriînd indigena în care Eminescu se afla prin 1880, G. Călinescu precizează că „imaginea mieriei e, desigur, mult dilatăta de micul burghez cu oroare de fantezia oricînd de minimă a dezordinii”? Totuși au luat cunoștință din cartea lui I. D. Marin, **Eminescu la Ipotești** (1979), că „jubită de la Ipotești” a lui Eminescu era Casandra Aluului, numită de poet în **Cîntecul Casandrei**, devenit apoi **Cîntecul lăutarului** și inclus pe urmă în **Ondina (Fantezie)**. Confundînd realitatea cu ficțiunea și neluînd

Al. Piru
Continuare în pag. a 2-a

Vasile Alesandri

Mihail Sadoveanu

Liviu Rebreanu

Al. Vlașuță

Lucian Blaga

Octavian Goga

Sculpturi de Mihai Coșan

„Bietul Ioanide“ — o capodoperă a disimulării (II)

Dar, contrar aparențelor, Sufletele nu face proză fără să știe, ca Monșieur Jourdain. Acțiunea sa este deliberată și profund autentică. O observare a naratorului omiscient (deci, acceptînd convențiile, creditabil în tot ce spune) justifică această interpretare: „În sufletul lui Sufletele (ironia cuînsăcănă micsorează, dar nu anulează n.n.) stăpînea în aceste clipe numai sublimul și metafizicul, prezentul îl dezgusta”. Prezentul nu numai că-l dezgusta pe Sufletele, ci îl agasează din ce în ce mai violent. În fața celui mai insignifiant atac, Sufletele se retrage în lumea sa fictivă: „Văra, pe la cinci, dacă nu lessea în oraș, își punea un sort al Aurorei peste indigenul său costum de casă, și se cobora în grădina, unde, prevăzută cu toate instrumentele, tăia și curăta trandafirii, plivea florile, stropea cu furtunul. Surprins de vreun amic, Sufletele avea totdeauna la îndemîină vreun citat dintr-un poet august” (s.n.). Se înțelege că personajul se află într-o permanentă veghe, nepermițînd nici o intruziune în lumea sa ideală. În spațiul dorit etanș al Georgicilor lui Virgiliu, Sufletele nu numai că este unic stăpîn al liniștii proprii, dar își permite răfuiele cu oamenii și evenimentele, acestora nerămînîndu-le altceva de făcut decît, evident, tăcerea spășită. Iată-l traducînd hexametrii virgileni și comentînd în paranteză: „Căroră pămîntul just, departe de vrăjbiile armateilor, le întinde de la sine, din țărîna, lesnicioasă hrana”. „Canali! brute barbare amenință în paranteză Sufletele, gîndindu-se la proghătirile de război recente, precum discoribus armis — acolo-i civilizația, humanitas”. După vituperarea războiului vin la rînd ironiile la adresa amicilor: «Cu toate că n-au palat înalt

Valentin F. Mihăescu
Continuare în pag. a 7-a

Aceleași flori, același soare

Primăvara îmi întinde sub pași un covor de culoarea celor mai proaspete speranțe, mă mîngîie cu crengile copacilor încărcate de flori de culoarea celor mai frumoase vise, mă însoțește cu cerul ca pacea de curat și mă încâlzește cu razele unui soare cald și strălucitor ca adevărul.

În jurul meu copii, tineri, maturi, vîrstnici, mașini, tramvaie, troleibuze, scoli, facultăți, uzine, laboratoare — forțată, oameni, case, locuri de muncă...

E obișnuita mea Capitală. E obișnuita mea primăvară. Este țărba mea. Sint florile mele. E cerul meu cu soarele meu. Sint oamenii mei. E forțata mea. E inima mea care bate

la unison cu bătaiele inimii acestei țări, a acestui pămînt. E inima aceluia pe care l-am cunoscut de cînd mă știu, sau a aceluia pe care l-am cunoscut oriunde în această țară, a aceluia pe care l-am cunoscut astă-vară în județul Harghita, în comuna Dănești, și de care mi-am amintit acum, în această zi primăvarătească ce poartă în sine promisiunea unei primăvară minunate.

În această zi însoțită îmi amintesc cu drag de ei, de acei meșteri ai recoltelor bogate, ai semănăturii...

Bokor Katalin
Continuare în pag. a 7-a

RESPIRĂRILE

„Știința pe care am creat-o este alif de subtilă, încît uneori se confundă cu firescul”.

NICHITA STĂNESCU

Respirările lui Nichita Stănescu plesnesc celui care știe să contemple ideile majore în actul de rememorare al scrierii lor, cunoașterea unei ginții filozofice radicale originale în formă și conținut, avînd în centru o gnosologie personală ce corectează din unghi umanist postulatele epistemologice ale teoriilor moderne ale cunoașterii. Cartea e scrisă după formula unui farmec al spiritului de natură inefabilă, a cărui știință secretă doar citiva dintre marii gînditori au posedat-o de-a lungul timpurilor. În eseurile ei — fiecare rotîndu-se pe o orbită foarte precisă în jurul „osiei” sistemului, fixat prin **Legile ideilor vagi** — notional și metafizic își dispută succesiv paradoxurile rostirii stănesciene, pătrunderea în construcția teoretică însoțindu-se cu plăcerea lecturii acelor texte irepetabile

semnate de poet. Coherența și profunzimea sistemului filozofic al lui Nichita Stănescu sînt însă elemente ale unei rigori interioare surprinzătoare la un autor care afirmă drept unică „poetică” dîmă de interes, starea de grație — „Poetică metalingvistică care ca surasă inspirația, suflată la urechea poetului, rînd pe rînd de către Apollo sau de către Dionisios”. În ce măsură este filozoful consecvent poetului în această proclamație care-și asumă cu noblete ceea ce la Platon, în virtutea premisei false că realitatea lumii materiale este mai adevărată decît realitatea abstractă a poeziei, nu era decît motiv de dispreț pentru creator. „Căci nu cu meșteșug își alcătuesc frumoasele lor poeme poetii epici — toți cei buni — ci pradă inspirației și sub stăpînirea unei puteri divine, și la fel cu ei marii poeți lirici”. În măsura în care ginția directă creatoare, în tensiunea ei cea mai pură spre absolut, este și ea rodul unei „inspirații divine”, iar intruparea în coherența ideii este consecința, duresoasă prin limitare, a unei înțuiri geniale. Doar mișcările de expresie difere în cazul poetului sau în cel al savantului și întrebarea este dacă gînditorul se exorimă mai exact (adică mai aproape de ideea fulgurantă uitată spontan în însăși clipa revelației ei) prin cifră sau prin cuvînt. Care este expresia mai adevărată „cunoașterii continue a naturii totale”? Nichita Stănescu crede că necuvintele, adică unitățile minime de sens ale poeziei. De aceea, folosînd și elemente ale poeziei fonetice, morfologice și mai ales sintactice, creația lui Nichita Stănescu va fi esențial de natură semantică, poezie pură a gîndirii în imagini.

Acum însă să urmărim uluitoarea încercare din **Respirări** de a construi un sistem de idei filozofice, tentativă într-un anume sens, mai puțină prin aspirația sa absolută spre tel, decît însăși atîngerea scopului. Numai inapetența criticii actuale pentru idee a dus la cantonarea comentariilor în zona pitorescului exterior și la repedea trecere peste conținutul aces-

Alexandru Condeescu
Continuare în pag. a 3-a

Un uvrier și un artist

Iășindu-l la o parte pe N. Iorga, a cărui personalitate l-a putut face pe un savant străin să-l declare „fenomen al naturii”, spre a-l sustrage astfel oricărei clasificări și a-l rețuza, în fond, orice definiție precisă, cărturarul român care a intrigat cel mai mult și conștient și intrige prin multitudinea preocupărilor, prin orizonturile deschise în mai multe domenii, prin îndrăzneala unor construcții de unică anvergură și nu mai puțin prin biografia lui fabuloasă e desigur Bogdan Petriceicu Hasdeu. Spirit congenial, ca și D. Cantemir, el ține de specia romanticului fantast, obsedat de viziunea integralității, înscodrit în multiple registre ale realului, minuțios în reconstituirea analitice și fascinant în sintezele concepute, mereu prea vaste pentru a putea fi duse pînă la deschiș ochii, așa-zicînd, în vremea luptelor pentru Unire și pentru crearea unui stat național modern, cu tot ce acesta implică pe tărîm socio-cultural. Coborîtor din neam domnesc (de unde acel Petriceicu din semnătură) și fiu al unui învățat basarabean, care a fost și unul dintre apotrișii renașterii noastre, înarul Hasdeu pare a fi nutrit el însuși, o clipă, visuri de domnie, într-o vreme cînd se visa mult, pentru a rămîne toată viața un demofil și un democrat convins, cu accentu antidinastice care i-au adus și o scurtă detenție. A întreprins campanii politice de răsunet, a polemizat cu virtuți ale politicianismului, a sistematizat și ideile într-o doctrină din care nu lipseau exagerările, a militat cu prestigiu pentru modernizarea societății românești. Impulsiv și capricios, ce se distingea printr-o superioritate de spirit incontestabilă și prin mari disponibilități combative, ceea ce a făcut din înarul cărătur un personaj redutabil, alții în ce privește pamfletul politic cit și în polemica de idei. Adversar al **Junimii** și opozantul cel mai de seamă al lui Maiorescu, el a adus în cultura română un aer proaspăt, unecri incens de căldura temperamentalului său, totdeauna însă viu și revigorant. A scris reviste de caracter enciclopedic sau de ingustă socialitate, de la **România** (1858) pînă la **Revista nouă** (1867), a scris studii de larg ecou în domeniul istoriei, filologiei, etnologiei, dreptului etc., a publicat poezii, nuvele, teatru, acoperînd o vastă arse tematică și țezînd mereu un viu interes. Contemporanul său Anghel Demetrescu avea dreptate atunci cînd scria: „Om de imaginație și de știință, spirit practic și speculativ în același timp, hipereric prin exces de forță, adevă de știință pînă a lua concepțiile sale drept realități și a imagina chiar acolo unde restaurarea este deosebită cu neputință, înzestrat cu o putere de muncă herculiană, d-sa a izbitut a zmulge din întunecoasele regiuni în care s-au aprofundat blocuri de adevăruri de o valoare inestimabilă”. (Lil. și artă rom., 1899). Adevăruri în istorie și filologie mai ales, dar și adevăruri de un caracter mai larg, vizînd destiniul comunității românești ca atare. Militant prin excelență Hasdeu a profesat o doctrină activă, în sensul stimulării energiilor populare în direcția unui mare edificiu național, viziunea patriotului fiind una profetică, de un profetism care pleca de la realități organice ca să reclame pentru poporul său un loc onorabil în concertul european. Ideea conștinută istoric și o caldă simpatie pentru țărînimă l-au susținut, ca și pe Eminescu, în această atitudine. Una l-a condus către studiul istoriei și al limbii noastre, cealaltă l-a întreținut combativitatea pe tărîm gazetaresc. Istoric capabil să definească de la început curențele domeniului și să conceapă ideea unei sinteze fondate pe un material faptic sensibil extins, Hasdeu beneficia de instrumente mai bine pusă la punct sub raportul cunoașterii limbilor (a celor slave indeosebi), al metodologiei și al capacității de valorizare. A editat el însuși documente, cu o exactitate acerbă teologică, a comentat, el însuși, izvoare, a definit vechi aezămînte, aruncînd sonde fertile într-o epocă sau alta, preocupat indeosebi, ca orice romantic, de misterul etnogenezei și al dăinuirii românești în spațiul carpatodunărean. Studiul eritic asupra istoriei române e subliniat în demersul privitor la **Luca Stroici**, însă ar putea defini întreaga operă istoriografică a lui Hasdeu, operă incitantă ca mod de anchetă, diversă ca formule de abordare și plină de interes încă astăzi, grație orizontului vast în care a fost corcepută. O schiță iconografică e-a intitulată **Filozofia portretului lui Teșes**, iar un studiu etnozoologic devenga în el **Istoria toleranței religioase în România**. Un motto din Stăin-

Al. Zub
Continuare în pag. a 6-a

REMEMORĂRI

HULITUL PRINCIPE

de cînd îl cred că l-am văzut în carne și oase pe Eugen Barbu desi, subsemnatul trece drept barbist notoriu, membru al grupului douăzeciștii și ceva, (ce naiba o fi ceva asta?), admirator al sus-pomentului, trăgător de culise literare, eminență cenușie, mă rog, tot ce vrei și ce nu vrei...

Însingurat dar nu singuratic, acrit dar nu acru, distant dar nu arrogant, aliv, dar nu înfîrcat, Eugen Barbu mi-a priimit, indirect, multe neazuri încă de pe vremea președinției celui care se iscălea Z. S.

Trecea pe vremuri, (ce cuvînt!) dinspre Eminescu spre Dorobanți și apoi pe strădăle laterale către Soseaua Stefan cel Mare, mirînd înconjurat de locotenenți (a se elii colaboratori), plîni de volubilitate, atras de căldura dărpănată a locanței ce se numea Siretul, restaurant cu aer de crîsmă veche mirosînd trînzor, a fleci stropite cu mușei și mîitite fezandăli, să stea la o gură de birfă literară.

Ascultia apei patronul tot felul de noutăți din lumea scriburilor, unele adevărate, altele legende scoarite ad hoc, în se scărnamă orgoliului și i se

Mircea Micu
Continuare în pag. a 3-a

EUGEN LOVINESCU: «Opere, I»

g estul de a goli scena de orice alta prezentă decât aceea a scriitorului studiat...

Cele două volume de debut ale lui E. Lovinescu nu s-au bucurat de o primire favorabilă, lucru întipărit și cu alte cărți de aceeași valoare...

graf ironizându-i vocația didactică, îl trimite la școală și la dascălăca că și cum ar fi fost un impostor periculos sau măcar neavenit...

sint creatii complete. Pleind de la acest criteriu poate că ar fi de spus că ceea ce unele lucrări ale d-lui Sadoveanu. Li s-ar putea obiecta o oarecare lipsă de ideologie și o prea mare revărsare de viață fizică...

d upă recentele exegeze consacrate operii lui Mihail Sadoveanu și Liviu Rebreanu, se pare că a venit și rîndul prozei lui Ion Agărbiceanu...

MIRCEA POPA: «Introducere în opera lui Ion Agărbiceanu»

și spațiul de rostire corespunzător. Cu alte cuvinte, materia românească tinde să se identifice cu viața, nu numai s-o copieze, ci, mai ales, s-o reproducă în tipare verosimile...

ciplă, a unor poezi în cadrul realismului și, în special, a lui Goga și Bacovia. Cu atât mai mult cu cât și proza nu numai poezia ultimului stă...

Nicolae Manolescu și competența în critică

U ltimul număr al Familiei ne dă prilejul să urmărim un nou interviu al criticului Nicolae Manolescu, foarte solicitat în ultima vreme și se proiectează pe negații care asupra chestiunilor...

și chiar de receptivitate deferentă, s-au trezit pînă la urmă în categoria nu numai a celor ce negă, dar a celor ce negă pe neclintit, fiindcă, discutînd un ciclu întreg nu și-au luat mîsură de prudență de a se informa ce a aprins din el și ce mai rămîne să apară! Să fie la mijloc și mai întreb eu demagogic! — numai rațiunii de valoare și nici una de politică literară?

și un ciclu său despre Războiul pentru Independență, intitulat Zăpezile de-acum un veac. Se știe că acest ciclu, așa cum remarcă Ion Simuț chiar în numărul din Familia ce găzduiește interviul acordat de Manolescu, a împărțit critica actuală în două tabere, iar după opinia lui Simuț chiar în trei, dînsul situndu-se în a treia, a celor care cred că Paul Anghel se plasează...

OPINII

M. EMINESCU: VIAȚA ȘI OPERA

Urmare din pag. 1

nind seamă că Eminescu a schimbat numele adevărat cu alte imagini, Murășu crede mai departe cu miza timpurie a lui Eminescu...

a lumii în spiritul verosimilului și tot ceea ce deține de aici; adică o retrospectivă și o strategie narativă complexă, o constință a scriiturii, și o secțiune în transversală nu numai pe orizontală a fenomenelor sociale...

BREVIAIR

■ UN GEST PIOS. A trecut, deocamdată, neobăvuit un volum apărut în condiții dintre cele mai triste: singurul din seria de cărți ale lui G. Boghiu. Este antologia, din păcate, postumă a poezilor unui talent autor, mort la 29 de ani...

Dan Zamfirescu

Articolul meu Etica profesională a tînărului critic, în Luceafărul nr. 10 din 11 mai 1963. Conținutul redacțional a făcut să mi se schimbe semnătura proprie în pseudonimul redacțional I. Mureșan...

george timcu

Te iubesc

Te iubesc de aseară
De cind și-am văzut
Umbră pură îndepărtându-se
Și n-am avut curajul
Să-i calc pe urme
De teamă să n-o
Pingăresc...

Să nu te doară
Apăsarea pașilor mei.

Fără cuvinte

Fără cuvinte, iubito
Fă ceva pentru dragostea
noastră
N-o vorbi,
Las-o să crească
Lujer tîmăr
Sălbatec
Fără cuvinte.

Lubire

E poate un număr ascuns
In privirea ta niciodată
descifrată
E poate o enigmă
in Lacul acela
Ce se cheamă adincul
privirilor.
E poate un zburcun
între pleoapele tale
Pe care eu nu l-am văzut
îndeajuns.
E poate o taină
a ochilor tăi pierduți
In privirea mea privindu-ți
Ochi... ochii...

Atunci cind orbim amîndoi
Cufundîndu-ne în lucrul
lacului acela adînc
Ce-i spuneam cîndva iubire.

Desene de Florin Ilie

Iubito...

Iubito,
Adorm pe o aripă
Ce nu e de fapt decît un umăr
- Acolo de unde trebuia
să-mi crească o aripă -
Cu care urma să plutesc,
să zbor

Pină-n sufletul tău
Deși nu știu unde s-ar găsi el.
Dar eu plutesc, plutesc, plutesc
Cu același gînd nenorocit
Că voi putea găsi
Centrul tuturor lucrurilor,
Acela ce se cheamă iubire
Iubire, iubire de cine ț
De tine, tu, care ai plecat
de mult
Niciodată...

Dragostea

Ce este o dragoste?
Nu pot spune decît că e
O indoielă exersată
Durus
îndelung
Spre așteptare
Neliniste și absențe
fără sfîrșit...

În ochii tăi

In ochii tăi
Se zăresc niște lumi
Pe care eu nu le-am văzut
Niciodată
Singur.

Iubește-mă

Iubește-mă, iubește
Clipa de acum
Iubește-o măcar pe ea
Clipă,
Eu o să stau alături
Tăcut, privindu-te în genunchi.

Corpul tău

Corpul tău frumos
Aduș din daltă mesterului acela
Fără nume
Mă lasă culcat
Pe un vis.

dan ciachir

Senzație

Seara
Vărsîndu-se în noapte
Ca rîu într-un fluviu
Apa lui mai curge sub apă
O vreme
Apoi se risipește dispirînd
Ca timpul meu în
Timp

Această amiază
Prin acest oras
Pe sub soarele care
Nu ascultă și nici nu
Priveste
Arzind pentru sine

Seara, lăuntrică

Seara, lăuntrică
Lumea
Lovindu-se de
Proprile-i margini
Intr-o liniș
Vid albastru și
Ocnă din creier
Patetică

Așteptînd

Și muzica
Trecînd prin

În amurg

O să mă apropii de tine
Cerb viflor în amurg
O să te cutremuri vrăjită
În bătaia vîntului cald
Așteptînd mirată și mută
Clipa înălțării pe virful
de stîncă

De unde se vede soarele
Mai frumos ca niciodată
Deși apune trist
In spatele unui munte
Al cărui virf nu l-am atins
Încă niciodată împreună.

Pașii tăi

Un pas făcut cu tine
Împreună
Un posibil vis în noaptea albă
Ce va veni odată cu tine
In vis.
Și ireal rămîne totul,
Dar mi se va naște
poemul acesta.

Despre piciorul tău
cîlcînd paștea
Am mai vorbit în alt poem
Dar niciodată n-am spus nimic
Despre mine urmîndu-te.

Și cîtă iarbă creștea
sub pasul tău
Ca un covor
care se țese mereu
Doamne, de ce a trebuit.
Să-l destrămăm împreună?

Unde ești pasul meu pierdut
De ce te-am lăsat acolo singur
Fără pașii ce ar fi trebuit
să urmeze

Spre tine?

Dă-mi talpa piciorului tău
S-o sărut
Ea a călcat
peste frumusețea visului meu.
Și el a mai rămas.
Înseamnă că ai călcat în
Mingîndu-l.

O să mă calci cu totul
O să mă apleși nemilos,
Dar nu mă călca pe vise
Ele mă dor cel mai tare.

Cînd pe zăpadă
Îți sapi urma albă
Îmi vine să dau de băt
Cerbilor din pasul tău
Care pleacă nicăieri.

Ce pot spune
despre pasul tău?
O dulce mingîiere
a tot ce calci.

Ieri
Ai călcat o floare
sub piciorul tău.
Azi
A înflorit mai frumos
ca niciodată.

În fața mea : din fontă cromată,
așezată oblic (la spate se sprijină într-o propte). Propteaua e de alamă, puțin mincată de coctea, dar numai în partea de jos, așa că de-abia se observă. Rama e înaltă de vreo trezeci de centimetri, lată de vreo douăzeci și bogat ornamentată. În cele două colțuri de sus se află niște amorași, mici, burtoși, asexuați. De-deșubt, două perechi de coarne de cerb, bine reliefate, prelungindu-se, în ambele părți, pînă jos, cu motive florale. Iar pe latura de jos, iarși, o ghirlandă de flori. Toate, adădar, din fontă, îngrijit cromate, puțin praf deasupra : un ansamblu cam rece.

Și-mi imaginez :
Intr-un sat ardelenesc, o casă în piața mare. O marți, sau o joi, din primul deceniu al secolului nostru. Nu o zi oarecare a săptămîinii, ci zi de țirg, dovadă — gheretele din piață. Și inghesuiala din fața ferestrelor. În mijlocul mulțimii peștrițe se ivește un bărbat tînăr și arătos, cu cizme bine lustruite, care scriștie, cum scriștie cizmele noi. În buzunarul vestonului îl zornăie niște monedzi : cu ele vrea să-și cumpere o ramă. Pentru poza ei : cea dintîi fotografie care i s-a făcut, în orașelul din apropiere, de unde ea însăși a adus-o acasă, acum o săptămîină. O înșoțea tatăl ei, care mina caii. S-a fotografiat pentru tînărul chipes ; iar acum, că are fotografia, tînărul își dorește și o ramă. O ramă care să semene întocmai cu ramele din odăile de oaspeți ale tuturor caselor din sat : fontă cromată, cu ornamente bogate. Ghereta unde se vindeau asemenea rame era una din cele mai arătoase. Fie că omul de după tejgheta va fi fost român, sas, evreu, ungur sau slovac, tînărul a căpătat rama în schimbul monedzilor zornăitoare. Nu s-a tocmil : odată ce obiectul strălucitor era menit să încadreze imaginea logodniciei. De acolo din ramă avea să-l privească de-acum — seriosă, pieptănată cu grijă, cu obrazul de șaisprezece ani : așa cum arată toate fețele de-aici, din sat, înainte de nuntă. A dus rama acasă și a pus-o pe scrin în fața oglinzii, după ce prinsese poza în ea... Cam așa trebuia să se fi petrecut lucrurile. Nu e greu să îți le imaginezi.

Știu cum se toarnă fonta ; am încercat și eu cîndva, cu o seamă de ani în urmă, într-o turnătorie. Știu și cum dai lucrul unui astfel de obiect, am umblat timp de câteva luni cu baia de crom : se degresează, se potrivește anulul și catodul, se nichează, se cromază. Se învață ușor, lucrurile astea, totuși pot tre-

RAMA

arnold hauser

ce ani pînă le știi, cel puțin așa prevedea contractul de ucenicie. Știu și cum se nituiește o propte de alamă de o ramă de metal, deși n-am făcut-o niciodată ; dar am nituit spițe de sîrmă pentru tricicliuri, știfturi pentru balamale de uși și cite altele : în orice caz, am nituit. Piciorul de alamă e și el nituit, se constată ușor, căci capetele sînt îngroșate. Refulate, sau se zice în limbaj tehnic. Nimic nu mi-e străin din procesul de

fabricare a ramei. Îmi pot inchipui și tiparul în care a fost turnată. Și pe meseriașul care ședează într-una din străzile întortocheate ale orașelului și închipuia acest tipar. Mi-l pot inchipui. Ușor să îți le imaginezi...

Fotografia s-a gălbejit repede, chiar după cîteva săptămîni. Acum, fata de șaisprezece ani ședează duminică într-o bancă din stînga bisericii, în rînd cu femeile. Curînd nu mai apuca nici să șteargă sticla care ocrotea fotografia : gospodăria, vitele, grădina. Trebuie să te ții de ele, altfel treaba se strînge, te potopește. Iar tînărul chipes se ducea adesea să bea, după ce isprăvea munca, seara, cînd brațele îl atrîmă grele ca plumbul. După trei pîhărele de rachiu oboseala, pentru un timp, purcă și se lăsa cu mina. Parcă. Și după o vreme, nevasta împlinea șaisprezece ani, în odăile se afla un leagăn, în leagăn un copil, care era luat să sugă de cite ori cerea, căci mama era tînără...

Ti le poti imagina lesne pe toate acestea, de doar o joc de-a întrebarea și răspunsul, nu rîști nimic, nu te oprește nici un argument, într-un sens sau într-altul. Toate merg ca pe apă.

Știu cum trebuia să așezi o ramă ca să atragă privirile. Mai știu și cum potrivești o poză în ea, am făcut-o de cîteva ori cu alte rame, și nu tocmai prost. N-am întîmpinat niciodată proteste în această materie, cum îi se întîmplă altora. Și nici nu-i greu să ștergi de praf o astfel de ramă. În pofida ornamentăției bogate, ajunge să pui mina pe un pîmă-tuf. La nevoie, e bună și o pană de găscă. Iar coctea de pe alamă o poți îndepărta cu un pic de glaspapir. Nimic mai ușor... Va să zică, n-am nevoie de mod de întrebînire pentru rama, îi cunosc și istoria, o cunosc bine, e cea a bunicii mele, a părinților mei, care n-o cunosc-teu poate ei înșii așa de bine, fiindcă nu făceau aita caz de istorii ca mine.

Rama stă deci în fața mea pe birou, cam prăfuită, dar foarte aproape de mine. Disting fiecare amănunt, fiecare floare din ghirlandă, fiecare por al fontei în care n-au putut pătrunde particule de crom. Și totuși îmi e străină. Îmi pare aproape rău, mă simt neajutorat fiindcă nu găsesc nici o explicație pentru ciudata mea stinghereală. Stau cu ochii ațîntiți în golul înrămat, încerc să mi-i inchipui pe bunicii mei, pe părinții mei, apoi pe soția mea, pe copiii mei — în zadar. Poate pentru că fiecare amănunt al ramei mi-e alt de familie.

dumitru udrea

În iubiri

In iubiri se toarce iarba
Precum există luna-n borangic,
Fecioara cu buzele de moarte
Mai bate-n ușa mea la infinit.

Miresmele de noapte îmbăiată
Pătrund încet și se aprind
Și-n iubiri se toarce iarba
Precum există luna-n borangic.

Afară mai plouă în cocoji
Și zorii cad într-o fîntînă,
Logodnice cu soarele de mină
Îmi iau fecioara de la uși

Și-n iubiri se toarce iarba.

Augustin Costinescu : „Flori galbene”

Bate clopot

Bate clopot din luceferi
Peste-a inimii ninsoare,
Cum prin somn s-aude-n noapte
Fuga cailor în stele.

Strigăt mut de amintire
Peste grota mea din suflet,
Bate clopot din luceferi
Peste-a inimii ninsoare.

Tulbură fîntîni respiră
Dorul astrilor rotîi,
Iară cornul de pe lună
Mă tot cheamă să mă duc,

Bate clopot din luceferi.

Pe marea somnului
Pierdută în moarte,
Stelele sint lebede negre
Ce trec cîntînd.

In cămbuii de-tunerice
Atîmate confuz,
Precum în trestia gîndului
Pălînd în uitare,

Stelele sint lebede negre.

Zorii picură zvonuri de soare
Peste-amintirea potecii ascunse,
Ce larg se deschide spre grota cea mare
Unde o rază mai arde păzită de-un om,

Cînd noaptea e cîntec de pasăre oarbă.

Noaptea

Noaptea e cîntec de pasăre oarbă
Ce poartă amiază ucisă în pom,
Mai singură decît înălțimea stelor
Pierdute în ochiul alungit în somn.

Zborul iubirii devine albastru
Pe calea lactee ce trece spre zi,
Cînd noaptea e cîntec de pasăre oarbă
Ce poartă amiază ucisă în pom.

Din depărtare

Pierdut în zarea depărtării
Privesc nostalgic către sud
Și tot mereu aștept s-aud,
Cum trist vîiește valul mării.

Iar cînd mă obsedează crud
O clipă dulce a-nserării,
Pierdut în zarea depărtării,
Privesc nostalgic către sud.

Și-n minte negura uitării
Mi-așterne-n locul tău pustiu,
Departo sint și nu mai viu,
Să-ți văd ogînda val al mării,

Pierdut în zarea depărtării.

teatru

t

Primăvară frumoasă la Brăila

Destul de rare spectacolele cu piese cu muzică pe scenele teatrelor noastre — mă refer la acele genuri de spectacol foarte gustat de public dar și foarte dificil de realizat prin structura sa deosebită și pretinde actorului să umble și la alte mijloace artistice decît la cele obișnuite, cerute de o piesă clasică, de proză, adică îl obligă să și cînte și să și danseze mai ceva ca la operetă. Și totuși au existat teatre dramatice care au înfruntat cu succes temerara formulă ; imi vine în minte o mare izbîndă a teatrului Notara, cu mulți ani în urmă, pe textul, el da, al unui „Oscar Wilde”.

Dar iată că de cîrind s-au mai încumetat și aite colective să atace formula. De pildă, Teatrul Maria Filotti din Brăila, condus de Constantin Codrescu, a scos de la naftalină genul și, duminică trecută, ne-a prezentat pe scenă o mare operetă de marmură de o frumusețe și o eleganță rar întîlnite în țară, un spectacol de o înaltă tinută artistică pe o fantezie aparținînd lui Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu, înscrisă după modelul proscritului și mult discutatului roman al lui Fănuș Neagu, „Frumoșii nebunii marilor orase” — o lucrare dramatică fericit încheată, cu conflict, intrigă și desfășurare scenică bine conduse

din condei, cu personaje de un pitoresc de neuitat, cu texte — mă refer la textele în versuri destinate cîntecelor — abil acordate la replica succulentă, viguroasă, insolită, a marelui prozator și însoțită de muzică (mimicior de frumoasă) a lui George Grigoriu. Cîntece, de pildă, ca „Dunăre, Dunăre” și „Sanie, corabia zăpezilor”, izvorînd din conflict în mod firesc și împingîndu-l mai departe la fel de firesc — că aici e marea artă a acestor piese cu muzică — constituie în spectacolul brăilenilor momente de reală incantare, egale, dacă nu mai presus, cu cele mai izbitute secvențe de proză dramatică din piesă. (Vînătoarea de cîini ori mărturisirea Clarei din final). In sfîrșit, această fantezie cu muzică, cum au denumit-o artiștii ei, înclină să cred că va stîrni apetitul și al altor teatre din țară, fie ele chiar numai muzicale !

Dar să ne întorcem la cei care i-au dat viață pe scena teatrului brăilean. Trebuie să succes peste dificultățile ridicare de gen, Ildy Codrescu ne-a prezentat o Clara (Asta Dragomirescu în roman) și o Zăra construite cu multă dezvoltură, sensibilitate și înțelegere a cuvîntului rostit, mișcîndu-se ca la ea acasă atît în biutaia Clara, cit și în pitoresca Zăra.

Ana Cristi a compus o bătrînă tîc-nită cu aură de zile mari, nelăsînd nici un ascunziș al rolului nepus în lumină. Totul a fost impecabil, mimica, jocul minilor, suferența nebulă a cuvîntelor, mersul precipitat ca și cînd urmărea să croșeteze cu piciorarele pămîntul pe care-l călca. Se spune că acest rol ar fi cîntecul de le-bădă al acestei talentate actrițe ! Frumos cîntecul, dar ar fi păcat să părăsească teatrul.

Pe o aceeași linie majoră a înțelegerii și a izbîndirilor în rolurile incredintate îi mai situăm pe Petre Simionescu, în Toma Taliverde, un autentic și simpatice pădurar, pe Victor Ianculescu în Ed Vildara și pe Bujor Macrin în Radu Zăvoianu (fingal cîteodată). Foarte buni cîntăreții de pe bandă ! Regretăm că nu le știm numele.

În rest : nota 10 pentru scenografia semnată de Stela Bărăscu. Soluțiile ei au dus la instaurarea în scenă a unei atmosfere de covor fermecat din „O mie și una de nopți”, o asemenea atmosferă fiind cerută pregnant și de conflictul dramatic și de linia melodică a cîntecelor. Și tot nota 10 lui Constantin Codrescu pentru tot ceea ce a făcut și face el la Brăila. (Cititi ; teatru de prestigiu). Iar lui Victor Viase, toată stima și considerațiunea noastră că a izbutit într-un timp relativ scurt să învețe niște actori de proză să se miste pe scenă aproape ca niște balerini de-ai săi.

Vintilă Ornatu

film

f

„Cinematografice se numește ușor rebarbativ recentul volum aparut în Editura Junimea semnat de Ștefan Oprea, consecvent analist al filmului românesc în perioada sa contemporană. Autorul își continuă aici preocupările sesizabile încă din anteriora cărți (Statul de celoid — 1972 și Filmul — vocație și rutină — 1974), creînd cu claritate direcții tematice, operînd distincții valorice în filmografia lungmetrajului artistic între 1965 și 1980. Autorul trebuie felicitat pentru dragostea cu care se ocupă de cinematografia națională, iar editura menționată pentru generosul sprijin acordat cărții de film (chiar dacă numai pe plan local), rare avîs în librării, în ciuda unei imense popularități. Pentru a nu fi de complezență, rîndurile ce urmează se vor referi la cîteva aspecte ce pot fi rețușate, mai ales că autorul își consideră volumul în perspectiva unei viltoare istorii a filmului românesc.

M-a surprins spațiul redus acordat perioadei 1965—1970 (27 de pagini) al cărui generic Efortul autodefinirii ar fi fost mai potrivit deceniului anterior, față de cel rezervat anilor 1971—1980 (190 de pagini), prea generos cu valorile reale produse și cantitatea de peliculă impresionată.

Diorame...

Opere evidente inegale precum Dumă-nică la ora 6 și Golgota sau Diminețile unui băiat cumine și Vremea zăpezilor se bucură de un tratament critic egal, liniar, suficient de îngăduitor cu esecurile. În același timp, opere de referință pentru perioada respectivă : Meandre (regia : Mircea Săuceanu) sau Ultima noaptea a copilăriei (regia : Savel Stîlepu) sint expediate în sumare enumerări ; Reconstituirea este survolată în cîteva rînduri, în vreme ce criticul preferă o analiză axată pe titluri ca Răufăcșorul adolescent sau Zodia fecioarei. Apoi, sub titlul Comedia, divertismentul este comentat Faust XX, (autor : Ion Popescu Gopo), film mai degrabă obsesiv, filosofic, ușor încadrabil într-un posibil SF cinematografic prin tomă și realizarea ei, în orice caz forțat introdus alături de pelicule ca Vin celiștii, Knock-out sau Panofol Cenusărese.

La rubrica ecranizărilor sint comentate Răscola, Balzarul, Steaua fără nume (ultimele două autentice escuri în efortul de transpunere cinematografică a materialului literar), în timp ce Procesul alb, Reconstituirea, De-as fl., Harap Alb sint fie expediate în cîteva rînduri la alte subcapitole izvorite rigurose unei tematizări forțate (Chilpului omului nou, Problematika șantierului),

fie complet uitate din lipsa unui generic tematic (filmul lui Gopo).

Contradictoriu începe și capitolul Maturitatea — vîrstă contradictorie. Autorul ne spune că „detasamentul vechi de rezistență se stralicește, valorile se decantează”. În acesta sint cuprinși însă cineaști care au debutat cu 3 și 4 ani înainte de perioada comentată (Malvina Urșianu, Sergiu Nicolaescu) sau care n-au realizat decît un film artistic în acest timp (Al. Bolintineanu). Scoțînd 1973 anul cel mai bun al cinematografiei românești, autorul citează avansarea în prim plan a unei noi categorii de filme și anume cele politice, între care se citează 4 titluri de referință, printre care Buzduganul cu trei peceti (1977), care în ciuda unor adevăruri și frumusețe de necontestat, nu reușește decît, cum afirma un confrate, „să mimizeze înaintarea filmului nostru istoric de pe a doua treaptă de liceu spre aulele universitare”. Dealtfel, cele 4 titluri de cîntec-sență (după autor), ce mai cuprînd Puterea și adevărul, Actorul și săbiașii și Edile speciale, ar putea fi copios completate analitic cu Apa ca un bivoli negru, Zidul, Înnoierarea lui Magellan.

Subsecțiunile primei părți ale volumului sint continueate cu aceleși capitole tematice ordonate (Reverberațiile istoriei, Actualitatea ca dimensiune caracteristică, Ecranizarea sau nevoia de idei, Suferințele comediei etc.). Ceea ce rămîne important în analizele autorului, sint amendamentele critice bine argumentate referitoare la multe escuri ale cineaștilor noștri, deși unora ele sint exprimate eufemistic.

Călin Stănculescu

Poeme de George Alboiu

Mă întreabă Eminescu

Coborim și scoborim
pină unde, pină unde
coborim și scoborim?
De la Râm
tot coborim
coborim și scoborim.
Mă întreabă Eminescu:
de ce-ntruna coborim
parcă ni s-a
dat cu scrisa.
Cînd dormim ne-afirmă fruntea
tot spre vale
nu spre munte
și cu fruntea coborim
coborim și scoborim.
Cînd mîncăm se zbate masa
gata să răstoarne casa,
o legăm ca pe o fiară
să nu fugă iar afară
și așa tot coborim
coborim și scoborim.
Raiurile toate cad
și se-amestecă în iad
noi de-aceea coborim
coborim și scoborim.
Pînă cînd
tot coborînd?

De dragoste

Acum trei ani Doamnă
aveai ochii cei mai frumoși de pe fața
pămîntului.
De trei ani de zile Doamnă eu sint orb
pe fața pămîntului.
Cînd treci supli ca o mașină prezidențială
ai ochii
cei mai rapizi de pe fața pămîntului.
Poate pînă cînd fața mea va fi fața
pămîntului,
poate pînă cînd fețele noastre se vor lipi
tandre de fața pămîntului.

Un automobil sălbatic

La miezul nopții pe autostrada care tale
în două Cimpia
Eternă ca pe o piine
așteptam să răsară lupul din urma lăsată
în iarbă acum
o sută de ani,
așteptam poemul cînd un automobil
s-a ridicat în fața mea
în două labe.
Un automobil ridicat în două labe. Poate că
l-am și spintecat, poate că măruntaiele lui au
curs zornînd pe șosea, poate că sint
singurul care am auzit hordărilor lui rugini,
poate că sint viu cînd scriu aceste rînduri.

Slăbiciuni

Femei dansează singure pe cîmp.
Genunchii lor ameții
prințre știuleții de porumb.
Printre știuleții de porumb
femei dansează singure pe cîmp.
Culcate pe grămada de știuleți
slidează noaptea.
E noaptea-n care paznicul își numără
toate nopțile —
nici una nu-i de față.

Poemul nopții tirzii

Va veni o vreme cînd voi trece tăcut
la miezul nopții
tovarăș cu liniștea care mătură oarbă orașul
intunecat.

Voi trece prin cartiere centrale cu țigara
aprinsă

ca un lucrător încolțit pe mina dreptă
și nici un cal și nici un cîine și nici măcar
o poșare de noapte, numai orașul
intunecat.

Zorii vor fi departe ca un poem genial,
cealaltă se vor ascunde în case, în somn,
în coșmarul
ascultînd cu urechea lipită de pîntecul pernei
cum mișcă zîna de mine.
Un fior va trece ca un strigăt de piatră
prin gîtul stăutului lui Kogălniceanu
și eu voi merge remorcat clandestin de țigara
aprinsă.

Un murmur de Cimpie Eternă mă va ajunge
din urmă

prin gaura parcului care ține orașul lipit
de pămînt.

Voi auzi întrebarea mîșchiiului la rădăcina
zidurilor:

„Din care parte va răsară mine soarele?”

Cit de mare va fi liniștea numai bocancii mei
înj vor spune.

Inima mea, în altă parte a lumii, navă
de hirtie

zăpăciată pe un ocean de sînge.

Cu memoria trîntă în două ca bastonul
orbului

voi scotoci drumul —
din buzunarele lui sparte
vor cădea zornînd
monezile pașilor mei.

Chiromanție

Toți cuții din sat s-au strîns împreună
și împreună sint singuri.
Mai trăiești sau mai scrii?
Uite pîianjenii țes o noapte politică,
greierii desiră poeme boeme
tu mai trăiești sau mai scrii?
O inimă republicată la timpul ei — față
bătrînă,
memoria se uită-n oglindă și vede un cuțit
locit,
ascut cuțite, ascut topoare, ascut memoriile
strigă Bătrînul Tocilor rătăcit pe Strada
Memoriei.

Poemul ferestrei

Ce ageră este fereastra
ascuțită de privirea mea!
Fereastra taie pomii din grădină
încînd ochii să nu taie
recătorul.
Fereastra mea taie fereastra vecinei.
În fiecare și vecina cheamă vecinul
ea are fereastra plină de ferestre —
armonică de sticlă care cîntă
tăiată cu tandrețe de fereastra mea.

Augustin Costinescu:
„Arlechin și Colombiță”

Augustin Costinescu:
„Arlechin și Colombiță”

Întîmplări de noapte

I a citeva zile după internarea marelui
Maciste, în curtea Penitenciarului in-
tară două dube mici, despre a căror
sosire (pe la orele douăzeci și două)
stiau doar Maiorul, șeful pazei și adjunctul
acestuia. Prima mașină părăia la intrarea spre
lîtul de materiale și din ea coborîră șapte oam-
neni, din a două mașină coborîră opt. Cei reți-
nuți fură urcați la ultimul etaj, al cărui unic
locatar pînă în acel moment fusese Maciste. De
acolo, după ce li se repartiză fișcița pe tabel
patul numerotat, oamenii trebuiră să se dez-
brace goi-pusca și fură conduși la baie, iar la
lesire primară, fiecare după mărimea lui, cite
costum cu dungi verticale și intrară în noul do-
miciu, despărțit numai printr-un perete de
camera marelui motan. Cei cincisprezece erau oa-
meni de toate vîrstele și erau acuzați de otră-
virea apei din oraș, otrăvire care se produsese
cu o seară înainte. Odoasă crimă făcuse un nu-
măr impresionant de victime în rîndul pensio-
rilor, gospodinelor și copiilor minori. În momen-
tul cînd cei cincisprezece criminali se aflau în-
tr-o poiană a pădurii de lingă Cetățuie, în jurul
unui foc avînd un diametru de cel puțin trei
metri, au putut fi observați îndelung cum dansau
delirant într-un cerc alți de aproape de fîcări
încît poliștilor li se părea că din cîntă în cîntă
dansatorii vor intra în jărat. De altfel, în acele
momente cînd își serbau orbila lucrare au fost
luați ca din oală și conduși spre locul cuvenit.
Abia cînd își descoperiră noile costume și
cînd, la lumina becului cu razele ca niște plețe
roscate, își văzură capetele tunse chîng, un
dintre criminalii scosese un urlet, apoi începu să
plîngă și totă cealaltă îi urma exemplul cu
asemenea intensitate încît gardianul care se

Deasupra lor va crește

un titlu
Poetul a scăpat friul poemului
cu miinile înfipte în coama lui
fuge de rupe pămîntul.
Poemul înnebunit
il va trînti.
Cimpia e o singură frază
în jurul acestei fraze — un pustiu fără margini,
la capătul acestei fraze — un singur punct,
o singură grupă
în care poemul înnebunit
il va trînti,
în care poetul își va trînti poemul.
Deasupra lor va crește un titlu,
o coamă de cal sub formă de cruce.
Și macul candelă va fi.

Poem întirziat

Mină gîndul și mai tare
că vine Dunărea mare
peste goana Nimănu,
iarba vătălucului
pe marginea cîmpului.
Mină cîmpul și mai tare
că vine Dunărea mare,
mină drumul și mai tare
că vine roata cea mare
să-l calce cu dispare.
Nu mai unge noaptea poarta
și auzi cînd vine moartea.
Las-să vină că nu-mi poasă:
cimpia imi e mireasă
chiar dacă ne prăpădește
nimenia nu ne privește.

Cîntec pe toate vocile

Fac gaură-n cer,
în ea te îngrop
cu Muntele Ararat
un potop.

Luxurie eşti,
doar copii și eroi
mai lucează rîzînd
pentru noi.

Iau de gît o epocă grea
și țiu-o dau fie,
cu plumbul ei în dinți să te joci
Foetzie!

Cu mina la falcă

Sintem toți și nu mai putem plînge
ochii noștri — hamul sub sacii de lacrimi
încarcă vaporele
spre toate porțile lumii.
Noi sintem toți și nu mai putem plînge.

În sfîrșit geneza

Deasupra mea de-o vâncie
intepenit pe cer dogorea soarele.
Nimic nu se clătina, nimic nu se legăna
și stolurile-n ceruri erau încrămite.
Unde nu e mișcare nu e umbră, mi-am zis —
mă deșteptasem
atunci din ceata unei vieți streine.
Sua spre cer, spre soare gîndul meu
și-n deapănare se făcea mai mare
și soarele prin el nu pătrundea.
O umbră răcoroasă se-ntînsese peste lume
cîzu greoaie peste păduri și ierburi
trezindu-l.
Soarele însuși se urni spre zare
spre primul lui apus iar zarea cealaltă
mai rumenă se pregătea
de prima naștere și prima răsărire.
Astfel avea să-nceapă lumea umbrei.

nikolaus berwanger

GRÜBELEI

S e apropie ziua lui. A treizecea.
Miercuri vîntoasă. S-o mai fi gînd
ea? Fără îndoială! Mi-a spus-o
chiar el în noaptea aceea. Cînd am
rămas la el pentru întîia oară. După teatru.
Il turburase mult piesa despre o căsnicie esuată.
Atunci și-a deschis sufletul. Mi-a vorbit de ea,
de soția lui. De fiul său la care ține atît de mult,
acela nu bănuiește nimic și-l așteaptă.
Cum să-l spu, oare, totul unu copii? În
niște fugare dimneți de duminică. Plimbări
fără ea. Copiul pune întrebări naive, poveș-
tește cite ceva despre mama și, mai ales, vrea
să afle tot. Copiul vrea să afle. Și el, ce face
el? Ocolește răspunsul. Cit timp, însă? Odată
și odată copiul l-o va reproșa. Reproșurile lui
vor fi cit se poate de aspre. El e conștient, de
toate acestea. Și totuși tace.
El tace și cînd trece pe la mine. Tace mal
tot timpul. De venit, vine. Uneori ai senzația
că se simte chiar în largul lui. Ce e drept,
destul de rar. De ce oare? Se pare că ține la
copiul mei. Și el la el. Cînd se hirjonește cu
el prin cameră pare a fi în largul lui.
Dacă însă cel mic dorm, gîndurile lui colindă
departe. Departe de mine. Mă străduiesc în
Trăiam cu tatăl copiilor mei. Trăiam împreună
asa trebuie spus, pentru că de jubit nu l-am
iubit niciodată.
Sau poate...? Totuși, cred că da. Nu trecusem
de douăzeci. Credeam tot ce imi spunea. Tot
ce-mi povestise. Despre viață. Despre dragoste.
Ce proastă eram! Proastă? Mai bine zis, fără
experiență. Fără, pînă au început să vină
bobirnacele. Abia atunci am deschis larg ochii.
Pentru întîia oară. Impostorul! Da, era un im-
postor, nimic altceva. În tot ce făcea. Cînd i-am
spus asta s-a pornit să scheane ca un cîine. Ca
un cîine de apartament. Bine că am avut
puterea, puterea să-l spun totul. Fără ascunzi-
șuri!
A durat un întreg pînă am reușit să mă
regăsesc. Nicl celălalt, cel de-al doilea nu se
arăta mal breaz. Mi-am dat foarte curînd seama.

Oh, această locuință! Locuința lui. Îl Inne-
buneste, pur și simplu. Caut să-l înțeleg. Nicio-
dată nu a avut o locuință a sa, un cămin al său.
Cu soția trăiseră pe la socri. Nu l-au vrut.
S-au opus din prima clipă. Aveau însă ce face?
Am să-l singura lor fiică, aștepta un copil.
Copiul lui. Al lui, care nu avea mal nimic.
Nici măcar o cămăruță cit de mică. De asta a
și plecat, mal apoi, într-alt oraș. Voia să se
perfectioneze. Să muncească cit mai mult. Și să
cîștige mulți, mulți bani.
Își dorea o locuință numai a lui. Acum, în
sfîrșit, o are. Și este numai și numai a lui.
Soția lui nu a călcat pe acolo niciodată. Nici
eu. Nu m-a chemat. Casa nu l-am văzut-o. Dar
cite nu știu despre ea! Așa putea spune că o
cunosc de-a fir a păr. Fiecare mobilă. Fiecare
tablou. Fiecare covor. Cit trebuie să fie de
plăcut acel cămin! Mobile vechi. Chiar foarte
vechi. L-au costat o groază de bani. Ele sint,
desafel, o pasiune a lui. Mobilele. E în stare
să-l vorbească ore în sir numai despre ele.
Cred că de ele e îndrăgostit, de mobile. Nu de
mine. Le urăsc. O urăsc. Nu, nu mobile. Pe
soția lui. Numai ea e de vină. De ce nu i-a
creat un cămin adevărat? Fiecare ungher din
bătrîna lor casă pînătească li era potrivnic.
Am simțit-o, fără ca el să-mi fi spus asta vrea-
dată. Așa a ajuns locuința să reprezinte totul
în viața lui.
S-o fi mulțumînd doar cu atît? Greu de
crezut. De asta mă și caută din cînd în cînd.
E drept, vine numai cînd vrea să mă strîngă în
brațe. Apoi — de cele mai multe ori — se
întoarce.
În locuința lui. Oare de ce? Nu pregetă
să-mi șoptească, nu o dată, că se simte fan-
tastic cu mine.
M-o fi mintînd? N-ăs crede. El nu minte.
Nu poate minti! Măcar în acele momente să
rămînem noi înșine. Și eu mă simt deseori
fantic cu el. Mă dăruiesc fără rețineri.
Numai lui. Și el stie.
De ce pleacă, cînd știe că îl vreau aproape
de mine, vreau să-l înțeleg, să adorm cu capul
pe pieptul lui?
În serile cînd e cu mine adorm bueștan și
pătrund într-o lume de vis. O lume de vis
care imi apăsine. Mie și lui.
Vine vremea cînd îl pleacă. Mă trezesc; sînt
din nou singură. Singură în toată odată. Nu
întrevăd nici o țesire. Absolut nici una. Imi
vine să urlu. Decid, iar li sar, să-l las.
Nu mă iubeste! Nici pe mine, nici pe copiii
mei, așa mi se năzare. Sau așa arată iubirea
cea mare ca cea dintre el și mine?
Greu de crezut. N-am prea avut noroc. Nici
cu primul, nici cu al doilea. Au fost amîndoi
egoști. Cumpil de egoști!
Cred totuși că nu toți bărbații sint la fel. El
în orice caz nu e ca alții. Mă voi convinge
mîncarea vîltoare, la ziua lui, pur și simplu voi
pleca la el. Seara, cînd o sta pierdut printre
mobilele lui străvechi, îl voi căuta. Voi deschide
ușa fără să mă bat. Voi intra agale. Ușa va fi
deschisă. Trebuie să simtă că voi veni în
această seară. Trebuie s-o simtă. N-am nici o
îndoială. Nici una. Și nici voi mai pleca. Nu
dăcă-mi va da de înțeles s-a fac. Nu voi să
scăpe de mine. O simt. Sint exact. Voi fi a
lui. A lui, cum n-am mal fost niciodată.
Îl iubesc. Așa cum e. Imi plac chiar mobilele
lui străvechi. Imi va plăcea totul: tot ce e în
el, în jurul lui.
Chiar totul?

mijloc, spuse detinutul care se numea Maxim, și
acest mijloc e foarte simplu: bătaia. Seful pa-
rău răspunde că persoana de serviciu li este
interzis prin lege să bată detinutul, desi acestia
între el au fost surprinși adesea cotozogîndu-se.
Pentru liniștea publică, eu nu m-as da în lături
de la o asemenea muncă, spuse Maxim și în
această clipă se și trezi tînd într-o mină chela
carnetului cu numărul șaptele de etajul zece, iar
în cealaltă un ciomag scurt cu o măciucă dură
ca fierul.
marele Maciste înregistra întregul va-
camer, deosebind însă toate nuanțele
întîmplărilor de la primul pînă la ul-
timul etaj. Ceea ce îl miră cel mai mult
fu momentul în care ușa otrăvitorilor ape se
deschise și bufnrurile care se auziră urmate de
strigăte și vaiete, de vorbe și injurături într-o
limbă pe care n-o înțelegea. După mal mult de
patruzece de lovitură care sunară sec și dur, în
camera alăturată se instală un moment de liniș-
te, apoi din urletul ce se produse ca o comandă
pe cîmpul de luptă, Maciste înțelese că un pe-
ricol fără scăpare îl pîndea pe cel care lovide
pînă atunci; și într-adevăr prin peretele dinspre
camera cu numărul șaptele se auzi cuvîntul în
nuanța morții în el: ajutor! Imediat după aceea,
în camera șaptele năvăliră cîme grele și Maxim
fu smuls din mințile victimelor sale. Insuși co-
mandantul care sosise la fața locului decise că
vinoată sînt cei cincisprezece criminali care-l
atacaseră pe Maxim.
Încetînd risul de la etajul zece, întreaga su-
flare de la celelalte nivele se liniști, iar peniten-
ciarul se cutundă în somn, bombardat numai de
lumina farurilor de veghe.
Ziaristul Sever Justinian îi multumi lui Ma-
ciste pentru relatate și lăsă receptorul în furcă
apoi adormi îmbrăcat în fotoliul său.
Gheorghe Pituț

o infrarealitate la care aderăm afec-
tiv, nu mal trebuie să ne punem mari
probleme în legătură cu mesajul
lui de pictor. Toate strensările am-
nente sint la el efecte scosute. Com-
pozitiile sale poartă amprenta inge-
nuității și imaginației și, ca atare,
orice analiză tehnică este neaventură.
Oricum, nu putem să nu remarcăm că
în tablourile sale se întregază lecții
de pictură dintre cele mai alee.
Înțelepții, personajul ce ocupă centrul
tabloului pară ar fi fost pictat de
Holbein în timpul unei posibile vizite
în Moldova, acum citeva sute de ani.
Capul de cîine din același tablou l-ar
fi adăugat un elev al lui Piero della
Francesca care a văzut la Rimini por-
tretul lui Sigismond Pandolfo cu le-
vrerul său, iar copacii din dreapta
fundalului ar fi fost adăuși de un
urmas al lui Antonello. Breuchelin
prin definiție, ca atitudine în fața
realității vizuale, Gavrillean si-a în-
pregnat retina cu operele primitivilor.
El însuși este un „primitiv” întirziat
de fapt, de fapt de răsarămintă, a cărui pictu-
ră ar descinde direct din alt de umi-
năle fresce moldovenești, create de un
amic mai de vîrstă al său, într-o vreme
cînd Europa era mal mică, desti se
străbătea cu calul. Pictura lui este
o oază de visare, unei încordată,
melancolică, mereu caldă însă și ome-
nească în fantezismul ei. Pe fundalul
goanei după noutate cu orice pret în
care se angajează mulți, trebuie apre-
ciată cum se cuvine. Mal avem ne-
voie și de suflet, nu doar de idei.
Grigore Arbore

televiziune tv

Vis de Luceafăr

Aniversarea a 100 de ani de la apariția capodoperei eminesciene „Luceafărul” a fost sărbătorită, cum era și firesc, și în presa vorbită și văzută, presă cu, de departe, cel mai mare simi nu au depășit o costă medie de interes, cotă obișnuită în acele de îm-
prejurări căruia nu-poi reproșa...
înălțimea inspirației, dar nici nu-i poți nega buna credință, cea de simbiță trecută ne-a întrecut așteptările. „Vis de Luceafăr. Luceafăr de vis” este pentru noi, de acum înainte, un moment de referință în bogata vîntă o-magială eminesciană, Mărturisim că după prezentare, aflînd numele scenaristului și regizorului, Gabriel Oseuc, un actor pe care li simpatizam, însă cu greu li puteam bănuși li alte veletăți, nu am manifestat cine știe ce încredere. Vina, recunoaștem azi, a fost a noastră și are ca motiv o prejude-
cată curentă, care, cu puține excepții, le refuză actorilor în general și alte roluri decit acela de... actor. Sigur că această prejudecată a fost subnutită de multe ori de eşecurile regionale ale unor actori, desi despre aceștia am putea spune că nu sint nici actori și nici regizori, ci ceva pe la mijloc, între și între, deobiceit guralivi și imper-

meabil li opiniile altora. Mal mult, Gabriel Oseuc este și un actor tînar, așadar... Cu alt mal bine că am fost contraziși de realitatea acestui mare film conceput și realizat de el, nu ca o simplă ilustrare a poemului, nici ca un recital, desi numele actorilor distribuți ar fi oferit suficiente garanții pentru acesta: Gheorghe Cozorici, Gabriel Oseuc a dorit însă mal mult decit atît și vînzîndu-l filmul, avem de ce să credem că numai cine dorește mult, poate reuși așiderea. În realizarea acestui poem l-au ajutat balerinul Fl. Brînduș, coreografa Doina Andronache, Dumitru Georgescu și Tania Leu (scenografia și costumele).

plastică p

Întro oază de visare

Adina Dinu (comentariul muzical), O-vidiu Drugă (operator), Mihail Mîrlu (regie tehnică) și nu în ultimul rînd regizarea de montaj, Doina Anastasiu. O echipă cum rar ne-a fost dat să vedem pe generoul unui film tv, în limba noastră, pentru că așa este), dar și un dirijor care a știut să acorde instrumentalul fiecăruia și, mal ales, să-l facă să se armonizeze cu subiectul. Pentru că, de ce să nu recunoaștem, dacă, lată, am recunoscut a-ținea, un asemenea „subiect” cum e „Luceafărul” pare la îndemînă, cîl fi-
înd totuși „nemuritor și rece”, o uriașă capcană în care s-au prăbușit atît serbării școlare, cit și recitalurile cu prezența se scene festive.
Sintem siguri, de aceea, că numai o imensă iubire a tuturor celor care au realizat acest film de excepție și în primul rînd a lui Gabriel Oseuc a putut să aibă un asemenea rezultat.
„Vis de Luceafăr, Luceafăr de vis” se înscris de aceea nu numai în ordi-
nea omagiilor aduse operei marelui poet, ci și în aceea a marilor iubiri pe care acesta, prin genul său, a știut să le provoace. Apelu de a depune o floare la Eminescu sau mișcar de a o așeza între filele „Luceafărului” n-a făcut altceva decit să mărească stră-
lucirea unei mari iubiri a noastră, a tuturor.
Iulian Neacșu

Pictura lui Dimitrie Gavrillean este prin excelență narativă. În fața pinzei-
lor sale vezi povești, citești roma-
ne, ascuți recitîndu-se poezii.
Îți apar în fața ochilor perso-
naje și peisaje miracifice scosese
parcă dintr-o cutie vrăjită unde încep
nenumărate istorii, flectse cu tilcul
sau revărsat într-un fapt de viață cu
o anumite semnificație. În tablourile
sale are loc o continuă pendulare în-
tre posibil și imposibil, între concret
și imaginar, între trăire și literatură.
Al impresia că, pictînd, pictorul pri-
vește în jur doar pentru a fabula cu
imagini, pentru a materializa vizual
în întîmplări ce în cugetul fiecărui
au o dimensiune mistică. Cine nu a
cîștit și recîștit în copilărie basmul emi-
nescian Călin? Deasupra paginii se
visează cu ochii deschizi, așa cum se
visează și la adolescenți și la maturi-
tate recitînd splendidele basme popu-
lare. Gavrillean nu este însă un ilu-
strator; el nu urmărește să dea o ver-
sione vizuală unui eres, unei povești
oarecare. El tînde să se apropie de
situația emoțională sub impulsul că-
reia au fost elaborate sau s-au năsu-
cut pur și simplu narațiunile respec-

P.S. Facem cavenită precizare la „precizarea” lui Valentin Munteanu: are dreptate în ceea ce privește repre-
zentabilă confuzie de nume. Mal semna-
bla, ca erată la același text, un deza-
cord pe care nu-l punem, desigur, în
seama autorului, ci, ca întotdeauna, în
seama tipografiei.

ION AGĂRBICEANU

I. Miticul și reulul (3)

In ciuda simplicității narative, a „extremei economii“ de mijloc compoziționale și analitice — adevărate „copii după natură“ ce ancorează într-un univers existențial zbitol prin frustitatea lui realist-mitică — totuși, categoria povestirilor „de la țară“ din care face parte „Luminia ori Sănduța, în chip surprinzător, învederează interesanta variații de regim epin din perspectiva cărora are loc intruziunea elementului magic susceptibil la favoriza, mai mult sau mai puțin accidental, plonjonul în fantastic. Modul natural în care convietuesc miticul și realul reflectă întocmai individualitatea inconfundabilă a personajului; ceea ce atrage după sine pregnanța „mişcării“ ale ogihului de percepție. Dată fiind sensibilitatea deosebită psihic-brainologică, dintr-o parte și cele din naratiunile amintite, personajele din aceste două scurte povestiri, Prăginel (1909) și Gheorghiuș (idem), fac dovada unui cu totul alt mod de a trăi frica mistică. De data aceasta, ne aflăm în lumea milogilor și a ologilor, în descendență (sau spume) delavranceană. Este situația în care miraculosul suav și fecund cedează locul viziunilor de aspect adinc grotesc în varianță naturalistă. Posesorii ai celui mai redus coeficient de ceea ce s-ar putea numi inteligentă mitică, eroii din cele două povestiri — purtând nu au deloc în vedere transparența. Fiește de-a dreptul lucrări ale reului la suprafața cunoașterii de sine, odată cu implicarea în mitică a realului, într-un chip absolut dezamant.

Frăte bun cu Zobia al lui Delavrancea, Prăginel cumulează atribuțiile monstruoasă în canidic. „Prăginel era de treizeci de ani, dar nu l-al fi dat nici cincizece. Avea față de copil, fără mustață, fără barbă. Numai pe frunte avea câteva creturi de bătrânețe. În jurul ochilor mari, și în colțul gurii, ce-i sta strimbat, de parcă s-ar fi căsărit acolo, erau sărăvâșii. Umbla pe ulițele satului, tirindu-și piciorul drept, se sprijinea într-o biță, și, de cite ori păsea, da să cadă pe spate. Vezi că oasele lui se mușisera, și părea că are zgirciri în loc de oase. Și înainta tare greu pe drum, și traista lui de cerșetor anevoie se umplea.”

Straniu este că, deși aflat la limita extremă a umanului, Prăginel apare dominat de impulsul de a-și explica lui însuși, dar și celor care îl întreabă, de unde i se trage nevoința, revăluindu-se, nici mai mult nici mai puțin, de criterul „vinei tragice“. Asmenea mai tuturor personajelor lui Agârbiceanu, și bietul Prăginel are conștiința căderii în păcatul greu de neiertat, pentru care a trebuit să plătească pe toată viața. Pasă-mite, totul i s-ar trage de la fatul că, înaintea de boală, înjură, cum se pricepea și el, abuzivitatea de vite pe care le avea în pază și care, în neastampărul lor, îl necăjeau peste măsură. Drept urmare, „păcătoșul“ paznic de vite este crunt pedensit și imbolnavirea lui se petrece în împrejurări care exclud orice înțelegere realistă a faptelor, totul stându-se într-un sistem de referințe complicate prin primitivitatea lor mistic-fantastică. „Povestea“ imaginată de Prăginel are, parcă, toate datele existenței omului preistoric:

„Eu am fost copil cu vitele pe munte. Și păzeam vitele bine, și nu eram bolnav. Dar vezi că peste mine a dat vîntul turbat. Este prin aer un vînt, de spun că-i vînt turbat. Și a dat de două ori peste mine. O dată m-a prins mîncînd, a doua oară sînd în casă. Înția oară sînd bloc după vite, văd cum și m-am sculat să pot trage. S-atunci odată m-am gîndit la Dumnezeu, să nu m-lase la rău. Și nu m-a lăsat, că n-am murit. Și mi s-a părut că trece prin aer cineva, subîrînd și răzînd rece. Pasămite, era vîntul turbat, vitele că-mi ologog picetolul. A doua oară, vezi dumnezeu, m-a apucată în casă. Nu știu pe unde intrase, pe horn ori pe unde, destul că m-a prins, m-a răscuit, cum suc gîtul unui pul, și m-a izbit de cupot!”

„Că „vîntul turbat“, pentru Prăginel, este o ființă atormăstă, emișă în egală măsură, de forțele naturii și ale supranaturii (dealminteri, pentru eroii lui Agârbiceanu se pare că diferența dintre cele două entități nici nu există), nu încape nici o îndoaială „Intîlniri“ lui cu nemilosul mesager al diavolului sint evanșconcrete și condeșene. „De-atunci eu l-am auzit de multe ori trezînd prin aer subîrînd, vijind, m-a coborît de multe ori la cîțiva pași înaintea mea, și se-nvîrtea în chip de praț, în chip de fum“. Iată, însă, că instinctul primordial al universalei dichotomii între bine și rău nu l-ai părășea nici pe Prăginel, „în chestia mîico-mistic al eroului „lucrează“ cu dezinvolțură producînd și de data aceasta „povești“ fantastice pe cit de naive tot pe atît de coerente, în felul lor:

„De multe ori înnopta pe drum, și oamenii întrebau:

— Nu îi-ți trîcă, mă Prăginel, să umbli pe vreme de noapte?

— Nu, rîspundea Prăginel, că-n lume numai un lucru rău este: vîntul turbat. Da' de el nu mă mal tem, că este, mai sus, în cer, cineva mă tare decît el. Și eu mă rog lui Dumnezeu, și-mi face cruce, și nu m'at tem de nîmă. Vezi că eu acum nu mă înjur. Cînd umbliam cu vitele, cită frunză pe lumea, atîția spurcat îmi leseau din gură. Da' după ce-am betegit, am durmît într-o noapce ca mort, și cînd dîrmeam mal tare, mi s-a arătat în vis o porumbiță albă. Porumbița avea un stejar în gîta, și era îngrî-gui-mă. Mă uitam la ea, și mă minunam. Deodată, văd că vine o femeie albă, că zapada, și-mi zice: „Măi Prăginel, place-ți porumbița?“ „Place, zic eu. Place țare“. Și mi-a zis: „Vreți tu să fii ca porumbița?“ „Cum să fii eu ca porumbița?“ „Așa curăț, ceea ce vorbești“. S-atunci mi s-a părut că-mi cade de pe trup piciorul cel uscat și mina cea sacă și m-am simțit ușor, ca și cînd aș fi fost din negură. S-am zis: „Vreau!“ „Dacă vrei, de-aci încolo să nu ai să dai nici un sîcar, și să fugi porumbița, Maica Domnului. De-atunci nu mă înjur și Necuratul nu mă are putere asupra mea“. Nu este greu de presupus ce rudiment de cultură primitiv religioasă, organic implantată în realitatea vieții spirituale la scări sociale, se află la originea unor asemenea proiectii în imaginatului fabulos.

Om umbilat și înzestrat cu o fire de mare hitru, în schimb, bătrînul cerșetor Gheorghiuș are capacitatea de a se confrunta cu frica mistică, bagatelizînd totul. Asmenea năzdrăvănilor eroi din povestiri, „nu are deloc în vedere Agârbiceanu reduce „metafizic“ la proporțiile existenței cotidiene. Optimismul destins și resemnat, transmis de experienta milenară a „jocului“ de-a viața și de-a moartea, determină pe mintosul vașabond să „vadă lucrurile cu o ironie familiară și burlescă“, ceea ce probează „confuzia“ originară dintre mitic și real. „Un lărnă venise moartea să mă ducă. Uta-sem fereasta deschisă, și amărita de moarte se și strecurase în casă. S-o vezi, nepoate, că-mi mică, numa cîț un pui de găină la truș, și are niște piciorușe și niște mîni ca niște găște subiri. Ea, cînd vine la om, vine cu păhărelul de rachiu dulce în mînă și zice: „Să-ți dăc Dumnezeu noroc“. Și închîna cu păhărel. Deacă-ți uîl de tine și ie păhărel, s-a isprăvit“ — ai căzut în stăpînirea ei. Dar eu nu l-am luat. Să, incilivrită de spate, înaintea mea și vrea să mă ducă. Dar eu i-am zis: „Sînt puțin, să deschid usa, că, vezi dumnezeu, fereastră-i mică, și eu nu încap pe fereastră“. Stă ea, și deschid eu usa. Da' cînd a trecut de pe praș, — treptele erau rele, — amărita de moarte s-a împiedecat și a căzut. Posomea în frînșe piciorușe uscate, că tot gemînd s-a dus“.

Nicolae Ciobanu

O istorie în imagini a literaturii române contemporane

Vătuț de Ion Cucu

Patru scenețe de la festivalul și simpozionul „Poetii din Balcani cîntă pacea“ organizat de Uniunea Scriitorilor din R.S. România. Recită poezii: Liubcio Dmitrovișki și Kemal Mahmutelendici (R.S.F. Iugoslavia), Titos Patrikios și Georgehis Kotsiras (Grecia).

TINERI POETI

Daniela Crăsnaru

Travaliu poetic este și pentru Daniela Crăsnaru un imperativ al jertfei de sine, o zidire în suferință a vieții, o cheltuire maximă de substanță vitală. Apare frecvent în ficțiunile poetice imaginații cu vîntul care fac poezia și care se înolăcesc în jurul gîtului precum o frînghiie. Si totuși poezia nu este aici exact, însăși existența, posibilității ei de expansiune sint sporite sau diminuezate față de aceasta din urmă. Inepuzabilitatea faptelor de viață, a imaginilor exteroare și interioare ce ard retina poetice întrece, cum am văzut, capacitatea de asamblare și de reprezentare a cuvîntelor. Poezia este, în viziunea autoarei, o iluzie prînte alte iluzii. „un substituit al realității“, dar, trebuie imediat adăugat o iluzie necesară, plătită asumată și consimțită, prelungind sansa recuperării de sine: „Să rezist / rîmînd în desertul / trașicilor utopii, / suprapunînd iluzia setei / peste lîuzia apei. / Iată singura șansă pe care mi-o dă poezia“.

Un amestec de patos și ironie, de ezecie și umilități, de implicare și obiectivare, de, în fine, sentimente adăvîrate, „sincere“ și rezecie sentimentelor formează structura poetică proprie a Daniellei Crăsnaru, poezia selectă în genere, ușor dezabuțată, convînsă de repetabilitatea obositoare în fond a destinului („Destinul recită același senin și obtuz monolog / Viața noastră face prîntre silabele lui piruetele“). Scepticism, în acest caz, indică și depășit totodată de spiritul ludic, atât de prezent în conformația mentală a poetei, căci, dacă viața posedă aparențele jocului, ale unui joc tragic-fluzoriu, în același timp posibilitatea de a re-imagina pe cont propriu traiectoriile jocului, de a avea acces la formele lui de desăfurare constituie un mijloc de siguranță interioară, un mod, asigurat de a nu fi lîsat prin surprindere de zădărnicia și destrămarea iluziei.

E o altă formă de impersonalizare, de respingere a identității această observare a existenței, de coordonate unui spectacol perpetuu. Un fel de a spune că viața și deciziile asupra ei nu-ți aparțin în întregime, că rolurile s-au distribuit dinainte, existînd doar șansa de a intra în pielea unui personaj. Cineva vinde „indulgențe“: înmulțirea de a trăi, de a iubi, de a rezista. Motivul spectacolului, cu derivatele și conotațiile lui, acoperă cam toată poezia Daniellei Crăsnaru, trăducind și latura de incoerență a lucrurilor, așa cum le privește poezia. Ele inchiupie adesea un decor, în spațiile cărui se află un alt decor și așa mai departe. În această lume de suprafețe înșelătoare, rolul poetei ar fi acela de „martor mîm, mîm tragic, actor“, toate lînd de condiția saltimbanului care își cunoaște la perfecție arta prefăcătorei, arătînd vșel cînd este trist și învers: „Nu tremura. Mai ales nu tremura. / Slăbițiunea, paloarea și obuze pufoase și dulci. Încredere, siguranță. / Privese teava acestei armee. / Ea e travestită de cuvinte neutre, / de rafalele aceluiași mars optimist. / Ai să cazi și ai să te ridicî de o mie ori o mie de ori. / Alții și, balneen-te vor învîta suplețe, forța și disciplina. / Nu tremura. Ce dacă realitatea / îți trîntește usa în față de zece ori pe minut. / Va trebui să mergi și de acum înainte / pe această sîrmă fierbinte, / pe acest nerv întins la refuz / între o respirație și alții“ (Mersul pe sîrmă, vol. Cîrîngul hipnotic, 1979).

Cu toate riscurile pe care le presupune, poeta intră în acest „joc“ pînă la capăt acceptîndu-și regula, jucîndu-se ea însăși în același timp și observîndu-se totodată, cu luciditate și ironie. Este paradoxalul ei chip de rezistență, un soi de „cascadorie psihică, o formă a libertății sale, care include frecvent antifraza, o platformă morală asumată ce-i permite emisia de adevăruri în doi pere, într-un limbaj ei insus al libertății, familiar, oral, intervelativ, plin de sevă și culoare: „Totul e, cum v-am spus, ca la carte. / Sunt optimist încoerșibil precum somnambulu“ pe mîchia casei plătînd. / Cînta unei lînisit absurde, cu bulbul în moarte. / Mă vîndecă, zilnic, de jînd. / N-înțîș scot fără zîdine limba la mine, / oarele ară-n crîzîi tușele și zîmbul a

Carnea mea tristă, sau numai absentă, / face, cu patima, riduri. // Singele rupe obloane ascuse / într-un necunoscut, fără nume, adică / Noaptea, în somn, vîns un lup plîncit și îmi sporvînt / „poate sentimentul nu te mîncîne“ // Nimeni nu mă supune la forță / sau la amenințarea ei forta, / cu frînțerea sau cu jîpbrea nici pe atît. / Doar unghia chipei mă îndeste cu poită / vena mea dă la git. // Face reverențe și piruete, / plăteșc întret și, în fine, / pentru echilibrul și linștea planetară / zilnic vă spun că mi-e bine. / Deci, piñă cînd află propria fixă / între negru și alb, nectar și venin, / scriu și semnez fără complexe / acest poem extrem feminin“.

Implicare și detașare, căldură și răceală sint poli între care evoluează versurile Daniellei Crăsnaru, o anume distanță ironică, terapeutică fiind aici sinonimă cu necesitatea regenerării. În orice caz, poeta dă semne a trăi mai mult în prezentul imaginației decît în prezentul concret și vital. Revelatoare în acest sens sint poeziile ei de dragoste, mai degrabă poezii ale absenței iubirii, ale unui spațiu sentimental deopotrivă invocator și punitiv. Obiectul iubirii (tu / dumneavoastră), ne leșă autoarea să înțelegem, e rezultatul forței interioare de a nascoci, de a proiecta în imaginație lucrurile și totodată semnul anihilației acelorși proiecte ale fanteziei prin distanțare sarcasată. Aceste poeme, intitulate de dragoste, reprezintă, de fapt, „cohorta de palide peritaze și sinonime ale singurătății“. Ca și alte realități incoerșente din poezia Daniellei Crăsnaru, și dragostea apare aici deșgîțată: „e asta înță un nume care se adăugă la cele ale „mîmiciilor“ și lasității“, intrupînd spiritul pozitivității, plătudinnea, terestritatea searbădă, cu un cuvînt, lipsa autenticeii valori umane. Poemele se constituie într-un soi de „morală“ a iubirii, pe cit de exhorțanță prin aspectele ei neforte, pe atît de alocventă prin sentimentul de absență pe care îl degajă: „Daci n-aveți a vă teme, declin la perfecție / pronumele de nolște în care vă-nchid existența / ca-ntr-un aspect vas cu alcool. / Si, iată, mă înclin piñla pămînt și totuși piñla lacrimi / în fata fiintei voastre din care / sau rămasă cîteva versuri patetice / pius două cuvînte dă protocol“.

O senzație de frustare profundă, mîrturisită tocmai de poemele „atari“, pozitive, străbate caracteristic poezia Daniellei Crăsnaru, pînd în evidență latura de vulnerabilitate necesară oricărui poet adevărat. Într-o experiență poetică în care imaginația pînt face și deșgăte orice, dar nu poate sta și la baza realilor afecte, a pasiunilor totale, poezia rămîne singurul mijloc de recuperare a sufletului: „Dintru toți, numai tu nu m-ai pîrșit, / Numai moara în îmi macină singele, de atît timp, răbdătoare. / Rană acunșă, de unde ies convioie de vorbă / care și ele mă calcă-n piciorul. // Sîm singure. Eu și cu tine. Simți tu / cum viermii rod v-remea, acolo, în subpămînt? / Numai noi două am rămas pe lășul acestui securi / din care zurgă singele sfîm“ (Poezie).

Dan Cristea

PRIMUM LA REDACȚIE :

Tovarășe redactor șef,

Vă rog să publicați în Luceafărul, în virtutea Legii prese, următoarea precizare: în cadrul interviului pe care l-am acordat Convorbirilor literare (nr. 2/1983) nu l-am avut cîtuși de puțin în vedere pe Nicolae Manolescu, cînd m-am referit la „unul dintre cei mai de seamă critici ai noștri în viață“ ce „m-a dezamăgit sub raport omeneș“. Criticul vizat aparține unei generații mai vîrstnice. Interpretarea care se dă pasajului în cauză în Luceafărul nr. 12/1983, la rubrica Breviar, pîndu-și în legătură cu preșia lui N. Manolescu la volumul lui Dan Deșliu apărut în B.P.T., e, prin urmare, eronă, nefondată pe nimic din ceea ce oferă textul sau contextul subsemnatului.

Cu multumiri,

GEORGE GRIGURCU

29 martie 1983

SEMN

Corespondența lui Ion Barbu (II)

a u apărut, în afîșisr, scrisorile mult așteptate ale genialului poet și matematician. Din cele știute de la regre-tatul Dinu Pillat și apoi prin prisma fragmentelor date la ivalna de Gerda Barbilian în Amintiri, am sperat ca acest corpus foarte misterios pînă la apariția volumului intitulat Ion Barbu în corespondență (Minerva, 1982, ediție îngrijită de aceeași devotată Gerda Barbilian împreună cu Nicolae Scurtu care compune și aparatul de note și îndici) să fie ceva mai bogat în material; nu știu de ce, dar am văzut bănuială că au fost omițate multe „piese“ de în acest „dosar“ de creație extorordinar ce trebuie să constituie, chiar și în formă, redusă un fel de Diechung und Wahrheit, o mărturie fascinantă a traiectoriei de formate a uneia din individualitățile de maximă creativitate pe care ne le oferă secolul XX. Dorința de a vedea tipărit tot ce e scris Dan Barbilian — Ion Barbu este legitim, cred pentru orice cititor. Ion Barbu nu mai poate fi doar un caz de curiozitate literară, antonant împlîntor în discursul criticilor ca o excepție ce confirmă regula, un modușismistic de a sustine că, iată, există și momente cînd poezia românească s-a manifestat independent de modelele de alture impunînd o voință textualizantă proprie, fiind, ce mai încolo și încoace, „protocromată“ în termenii lui Edgar P'apu. Nu, o asemenea atitudine critică nu poate fi decît dăunătoare întrucît creează false probleme; or, în momentul de față, opera lui Ion Barbu este deja îndreptat teoretic pentru o parte a poeziei și criticii; ea propune deci soții modeme stabile pentru literatură în mers și tocmai de aceea, trebuie să fie considerată ca atare. În această operă, înțelșă ca o summa, intră să facă parte acum și corespondența. Într-o notă din 1951 la o lucrare matematică Dan Barbilian afirmă despre sine cu penetrantă luciditate: „E altceva cu mine. O sugestie de ermetism, o „nepopularitate“ care mă urmărește atît în literatură cit și în matematică. Legată mai mult de persoana decît de scrișul meu — excepție făcînd Joe Secund — și, sper, pierzătoare odată cu el“ (s.m.). Toposul „popolarității“ este bine gîsit, dar el explică ceva ce are un caracter mai general: e vorba de situarea personalității absolute în raport cu contemporanii ce se înscrisă într-o relație mai complexă. Sint „nepopulari“ indivizii cu o personalitate creatoare, o poziție comună care nu împozicîă nici inena intelectuală nici cameleonismul. Acestia fac parte la noi, de cele mai multe ori, din familia de spirite heliastide. Mai totdeauna, în cazul receptării lor, nu are loc disocierea necesară între opera autorului și materialul „personale literar“, astfel că se substituie, de obicei, operația de evaluare abstractă cu răuțala personală.

Sint trei chestiunile pe care le ridică publicarea acestui volum de corespondență: prima se leagă de raporturile posibile ce se stabilesc între viață (biografie) și Operă; a doua implică unele elemente lămuriitoare de natură mai specială, completînd poetică lui Ion Barbu și, în fine, ultima, se referă la valoarea literară a textelor barbiene în proză.

1. Desigur că nimic nu poate fi mai captivant decît „biografia“ a celui care a fost Dan Barbilian — Ion Barbu. Într-un anumit fel, tentativa a și fost probată cu volumul de Amintiri (ed. Cartea Românească, 1975 și 1979) publicat de soția poetului, Gerda Barbilian. Merită însă să meditam asupra modalității „biografice“ prin înălțarea căruiă poate fi interogată și diferența dualitate creatoare de talia lui Ion Barbu. În ce măsură biografia extorioră, așa descriere de fapte și împlîntiri empirice, goliță de o necesară perspectivă ordonatoare ne poate interesa astăzi? Nu negăm importanța publică și, anor numai în vederea construcției unei viuzi exemplare asupra devenirii unei personalități modelizante. Ne interesează în primul rînd, legile interne ce dictează „miscarea interioară și operație creatoare, acel grafic înefabil pe care se recunosc evenimente ce au fost apot exprimate în operă. Aceste „evenimente“ pot fi fizice sau meta-fizice, depinde de perspectiva celui care le încadrează într-o coerentă opera-tivă. „Pentru biograf și precursor“ (Istoria viaței și operației) sint decît atribuțele diferite ale ințea ale realității existente, ale unei unități spirituale și fizice, care apare în același timp și ca nișare și ca formă“ (s.m.). „Unitatea spiri-

tuală“ a personalității bivalente a lui Dan Barbilian — Ion Barbu intră în discuția nu numai în gradul și, în acest sens, gesturile — ce au o justificare internă în cadrul sistemului mai general al operei — pot fi elite altfel, integrate acestui sistem congruent, dincolo de iritarea ce a născut „nepopularitatea“ ermetică a personajului istoric.

Tocmai explicarea acestei „nepopularități“, devente legendare, o vom găsi „documentată“ în corespondență; mai precis există atîta elemente biografice, în general eludate pînă în prezent, ce par să sugereze un traiect existent-fiat mult mai coerent decît ne-am fi putut închipui. Dacă nu ne cramponăm de o moralitate pudibondă, cum au făcut unele spirite icuzite, viața autorului Jocușul Secund oferă toate datele necesare pentru a trasa modelul faustic al unei biografii exemplare. Dar în ce condiții o biografie poate dezvoltarea într-o scriere ro rapidă a materiei se constată că numai tentativa deliberată de transcendera a limitelor polarizante între care se înscrisă traiectoria unei existențe, poate transforma o biografie comună în biografie exemplară. Opoziția paradigmatică trîre vs cunoaștere, înțelșă în general pro-hede limită prin care va fi filtrată o existență pentru a stabili gradul de exemplaritate atîns, sau altfel spus, posibilitățile de transcendera și căile de transfer ale accidentului în categoriciile sau ale concretului în abstractiune. Palenșarea trîirii în cazul lui Ion Barbu depășește limitele comune, rețoposte și restructuratează proporționalitatea curentă a proceselor și actelor, constrîngîndu-le la o participare intensivă prin colaborarea cu realul. „Revenice pentru mine rolul de colaborator mai celerul. Pentru corectura și creșterea a detaliilor și un ansamblu mai potențat, înfrunt orice! Pour le „potence“ — vers la potence! Așa sună devisa mea. Vocația faunescă a celui care în confesarile erotomane între Al. Rosetti se semna Dan Miquel Barbylos reprezintă fără îndoaială o extrapolară a trîirii erotice, transformată în extremis într-o modalitate de cunoaștere. Don Miquel Barbylos își propune să bată recordul „literar“ stabilit de Don Juan într-o experiență concretă, contabilizînd cu geografie în regulă de Gabry Sovietul secretului absolut al aventurilor sale galante. În fond, Don Juan este un arhetip al bărbăției și virilității, un fel de Rodolfo Valentino, intrupat în prototip literar al misteriosului etern masculin; atracția magnetică pe care el o exercită asupra femeilor este demontată în realitate de un acordăm aici experientei tragice a lui Don Juan, credem că există toate premisele pentru a susține că una din ipostazele faustice, cea mai dramatică, reia sau probează în planul trîirii (conștient de Faust și de Miquel Absolutului) și punnd deocît cel al cunoașterii identitatei sau numai masca marelui cucurci. Cifrele pe care personajul din Valachei, aflat în peisajul doctorului Johann Fauch (sau Georg Sabellius cum a mai fost numit) le comunică cronografului Gabry Sudan (Un Șganarel palid) au rostul de a informa cantitativ asupra poziției înaintea. care acesta a cucurci-0 în tentativa sa obstinată de exploatare a inexplorabilului feminin.

Transcendera limitelor trîirii umane ce solicită a absolutului („Căci spiritul tui, ca și al meu, se concepe sub semnul Absolutului“). H scrie lui Leo Delfos) se poate ajunge și prin „cantitate“; de la un anumit nivel cantitate se transformă în calitate“ — l-a replicat cîndva poetul lui O.V.S. Crobhăncăneanu cînd se discută performanța în materie a acestor „măștrii“ Don Miquel Barbylos și al acestor „cunoașterii și vocația faunescă afirmată mai înainte nu poate în nici un caz fi redusă la simpla mecanică sexuală. De altfel, acul în sine („Mă, hohărit, eu sunt un mare poet. Ascăpă. Nu în secol curent, nu în secolul viitor, eu vîntul mă stingheroște, îl mișuneș cu prea mari timidități sau prea mari îndrăzneli, nu am sentimentul just al valorii lui muzicale și nu parvine să-mi acopere intenția. Fră un anumit noroc, ceva sinceritate și abilitate de disociator, aș fi sigur un poet-fatus. Materialul meu verbal e. Acul. Acul evoluează ca un vultur, sunt maestru“) constituie o formă de expresie pentru Ion Barbu care-l tratează la modul rapsodic ca ilustrare didactică a potenței maxime de creativitate în poemele „Ouedendor și „Rîmînd în desert“. Într-o anumită măsură, „senzualitate continuată“ prin urmare „acul“ în care el consideră că „evoluează ca un vultur“ este unul absolut care poate îngloba acul propriu-zis senzual dar și cel poetic.

Marin Mincu

Un uvrier și un artist

Urmare din pag. 1

thal, merit să releve puterea semîneli aruncate în brazda fertili, apare pe frontispiciul revistei Columna lui Traian. Un studiu despre Amorul în cronicile române a putut să pară atunci o curiozitate; e înțea însă de o concepție care lîncea să pună în lumină toate registrele vieții, în tenesă de o „informații“ documentare dar aceasta numai în vederea construcției unei viuzi exemplare asupra devenirii unei personalități modelizante. Ne interesează în primul rînd, legile interne ce dictează „miscarea interioară și operație creatoare, acel grafic înefabil pe care se recunosc evenimente ce au fost apot exprimate în operă. Aceste „evenimente“ pot fi fizice sau meta-fizice, depinde de perspectiva celui care le încadrează într-o coerentă opera-tivă. „Pentru biograf și precursor“ (Istoria viaței și operației) sint decît atribuțele diferite ale ințea ale realității existente, ale unei unități spirituale și fizice, care apare în același timp și ca nișare și ca formă“ (s.m.). „Unitatea spiri-

Etymologicum“ (Oameni cari au fost, I, 1967, p. 184). Modelul său declarat fusese Bălcescu, istoricul dispus în egală măsură spre analiză și spre sinteză, pasionat pînă la frêneșă și lucid pînă la disperare, și ca și acela al Gabry Sovietul, secretul istoriografic, „un uvrier și un artist totodată“. Ca uvrier, a stîns documente din diaspora lui multiseculară, le-a dat drept de circulație și le-a pus în legătură logică unele cu altele, pentru a le descoperi sensul. Ca artist, a încercat să dea viață materiei compulsate în mări tomuri, spre a lămuri o parte din povestea și dintr-un univers lui său; partea cea mai obscură și mai greu de lămurit, într-o romantică înțelecare cu „sfînșul“ inceptorilor și într-o perspectivă prea largă pentru a fi și realistă. O atare perspectivă și condamnă desigur, la fragmentarism, dar frînșmele, acrice și somptuose recompușe, sugerează întregul și dau puțina de a percepe totalitatea. Ele râmî exemplare prin avernurgă documentării, prin minuțioza analize a faptelor și prin puterea de a le sintetiza într-un discurs coerent. Într-o vreme cînd A. D. Xenopol dădea prima sinteză completă a istoriei naționale „într-un stil hasdaneu învînt la sondeje cit mai profunde și la anchete cit mai nuanțate. Este invitația pe care ele o adresează mereu istoriografiei, căci are o valabilitate permanentă. Și adresînd-o prelungește oarecum spiritul hasdaneu, care armonizează aparente contrarii: fan-tezice și rigore, minuție și monumentalitate, literatură și artă. Definișul pe Bălcescu drept „uvrier și artist“, Hădeuș a defniș pe sine aspirate „continută“ și aparent paradoxală de a pune frumosul la dispoziția adevărului.

Permanentă a unei idei

Urmare din pag. 1

Condus de Partidul Comunist Român, poporul nostru a înfăptuit revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antimprialistă din august 1944, care a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și trecerii la construirea socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare. Într-o perioadă istorică scurtă, România a parcurs mai multe etape de dezvoltare și a trecut la faurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Bolșevizmul Comunist Român, ca forță politică conducătoare a întregii societăți, s-a afirmat și mai puternic în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., de cînd în fruntea partidului și statului nostru este tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a imprimat un profund dinamism întregii opere de edificare a noi orizonturi, a determinat un curs hotărît în direcția stimularii nouii, dezvoltării continue a democrației socialiste, a legăturii cu masele a creșterii participării acestora la dezbateră tuturor problemelor, perfecționării organizării și condurii întregii vieți economico-sociale și politice. În această perioadă, s-a înregistrat un succes remarcabil pe linia afirmării depline a principilor socialiste, atît sub raportul gradului de dezvoltare a forțelor de producție, cit și al perfecționării relațiilor social-economice și organizării societății, al condițiilor de trai, al nivelului înalt și purității și cultură al poporului. Arta și cultura au cunoscut un progres remarcabil, a căpătat o amploare deosebită întreaga viață spi-

rituală a poporului, s-a îmbogățit patrimoniul nostru cultural cu noi opere inspirate de idealul socialismului, asigurîndu-se, totodată, valorificarea și punerea în circulație a bogăției moștenite a trecutului.

Cele nouă decenii de existență și activitate a partidului politic al clasei muncitoare din România dovedesc că partidul revoluționar poate juca rolul esențial în organizarea și conducerea luptei împotriva asupra și exploatații, pentru transformarea rudenă la societății pe calea socialismului și comunismului, numai atunci cînd este în activitatea sa de a realității concrete, social-istorice ale poporului și ține seama de interesele și aspirațiile acestuia. În lumina acestei experiențe istorice, Partidul Comunist Român milită pentru o largă colaborare internațională cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele revoluționare, progresiste, pe baza principiilor depline egalității, respectării dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia politică în concordanță cu realitatea din propria țară.

Sărbătorirea a 90 de ani de la fîcșirea partidului politic al clasei muncitoare are loc în condiții în care întregul nostru popor, strîns unit în jurul partidului, este pleranz angajat în transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale din decembrie 1982, hotărîri ce reprezintă o etapă esențială în înfăptuirea Programului Partidului Comunist Român de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Dintre sute de catarge ... petru balc

Un fost coleg de liceu, Tiberiu Moisescu, azi doctor pre lingă Oradea, mă sună într-o zi la telefon și-mi vorbește cu entuziasm despre un dascăl de la o școală din Alceșd... Trebuie să recunosc că prietenul meu e, în general, piinea lui Dumnezeu! Așa că m-a cuprins frica: dacă-mi recomandă un poet care hm!... M-am consolat cu gândul că doctorul Moisescu are acasă un vagon de cărți, că e la curent cu ce se scrie azi la noi...
După atâtea puncte puncte, am zis: să trimită manuscrisul... L-a trimis. Da, e vorba cu siguranță de un poet adevărat! Mersi, domnule Moisescu!
Drum bun, Petru Balc!

Dumitru Radu Popescu

„Bietul Ioanide“ — o capodoperă a disimulării (III)

Urmare din pag. 1

cu porți superbe, vomită dinmăca un val imens de lingustici venit să salute pe stăpîn („Pomponescu, Pomponescu“ — facea Sufletel o apropiere ironică). În planul ficțiunii sale neînfruntat deliberat și devenit structural, Sufletel rămîne un magnanin adorabil, în stare de elanuri pe care chiar Ioanide (în felul său) le apreciază: „Ce puțin, zicea el, dobitoicul nu-i apatic“.

Fără furtun și foarfecă, cafea cu lapte și frișcă, Aurora „ca Penelope de harnică“ și comentariile la poezii latine, leșit, adică, din lumina sa ideatică. Panait Sufletel se arată un meschin benign, în căutarea unui post confortabil. Relațiile cu ceilalți sînt pline de convențională cordialitate și solicititudine, ferindu-l parcă de impacturi dezechilibrante. Dar, lovitura de teatru în evoluția ait de previzibilă a personajului: Sufletel țese două-trei ori în oras, mai ales spre a face curtea sa lui Pomponescu, apoi deodată se auzi că a fost internat într-un sanatoriu... — E grav bolnav, domnule, așa se spune, nenorocitul! zicea Gaittany. — Saracul! îl câina Șaferian, mergeți să-l vedeți“.

Călinescu prezintă înții efectul, creînd un mic suspens, și apoi oferă cauzele: Sufletel află că necunoscutul pe care îl găzduiește la cererea lui Hangerului este teroristul Gavrilcea, urmărit pentru crimă. Omului îi albește instancianu pîrl și trăiește momente de groază, transformate apoi în crîză nevrotică. Faptul că spaime se dovedeste fără suport real și că reacția sa e privită de ceilalți cu suspiciune și ironie, nu-l face drama mai puțin autentică. În acest moment de maximă importanță pentru existența sa, personajul își caută refugiu în ficțiunea compensatoare. O replică din dialogul cu Gaittany, în pofida umorului, leșit din disproporția reacției, trebuie citită în litera ei: „Nu pot să ies, nu mai vreau să văd lumea. Am aici pe Virgil, cu asta mă voi hrănesc“. De aici încolo, Sufletel nu mai apare decât ca totul sporadic în acțiunea romanului. Ni-l imaginăm citind și recitînd Georgiele, fără însă ritualul comico-sublim al trezirii de dimineață. Panait Sufletel este o victimă a realului agresiv, Gavrilcea l-a „învinș“ pe Virgilul.

Fără a fi un tragic distimatul ca de pildă Pomponescu, Hergot face și el parte din seria personajelor complicate și complexe din Bietul Ioanide. Complicat și complex în pofida aparențelor minimalizatoare cu care îl „gratulează“ naratorul. Începînd chiar cu numele: Căci în traducere (presupunînd, și vom vedea că nu fără teme, că este un nume compus) Hergot ar fi Domnul Dumnezeu. Investit onomastic cu o asemenea autoritate, personajul apare, cel puțin la prima vedere, subevaluat intelectual în notațiile sale din jurnal. La acest punct, impresii contribuie decisiv modul și locul la care sînt plasate notațiile lui Hergot în economia romanului. În momente de mare dramaticitate și în poziții cheie, Călinescu așază, fără comentarii, direct, însemnările lui Hergot. Reiau, spre demnitate, un exemplu de acest gen: „Căci impresiile noastre“ — Pentru cele trei zile dramatice, în care Pica fugise cu Gavrilcea și fusese împuscată în ușa cavoului, jurnalul lui Hergot avea numai această notație: „Plesnit toate coardele de la violoncel“. (s.n.). Un comentariu, subtil de ton, în care naratorul scrie numai, subliniind astfel distanța enormă dintre cauză și efect. Mai adaug un exemplu, de această dată spectaculos prin poziție. Este vorba de finalul romanului: „Merită să citim în închierie și notația pe care o făcu Hergot în jurnalul său, puțin după o scrisoare din nouă cînd doamna Gonzaly Ionescu, bătîndu-și genam, îl vesti plîngînd moartea sotului ei...“ — Cerul extrem de senin, Privit steaua polară! Un dobitoic, ar spune inimăbilită Ioanide! Și chiar o face, într-un moment de indiscreție, cînd vrea să vadă ce a scris Hergot în jurnal. În ziua cînd avusese discuții aprinse cu Ermînia și cu Ioanide: „Hergot scrisese doar: „37 de grade la umbră! „Mare dobitoic“ nu se putea el (Ioanide — n.n.) împiedica să — exclamase“. Această situație — cum să-l spun defavorabilă este, însă, conștientă de serie întregă de calitate. Hergot este un bun profesionist (un pediatru renumit, cum îl prezintă adesea amicii), cîntă la violoncel și de-a șemnele unei bogate vieți interioare și ale unei mari sensibilități. Specimen în care o felină-pacient observă violoncelul și-l îndeamnă să cînte, în Hergot, acompaniat de Ermînia, interpretează Schumann, Bach, Borodin, Brahms și Haydn, spre întîrta unei clientele „care nu lăzbușe a descoperit nici un doctor în acea caasă“, ni-l arată pe medicul muzician în cu totul altă lumină decît îl vede Ioanide. O cale de întîrta a credinței în Hergot o oferă naratorul, într-un moment de generozitate: „Este sigur că doctorul punea pe hirtie simple herofiline, în scopul de a-și reconstitui mintal, mai tirziu culoarea zilelor trăite. Astfel, „indispus“ trebuie să fi fost rezultatul unui proces complex de melancolie, cunoscut direct numai lui Hergot dacă nu cumva sub aceste vorbe abstracte nu se ascundea vreo atingere neobișnuită, ceartă în caasă, probleme grave (...). Așadar, jurnalul condensa pînă la limitele neantului o viață interioară, făcînd-o indescribabilă pentru ceilalți“. Într-un moment din ficțiune spațiul privilegiat, ficțiunea secretă și compensatorie a lui Hergot. Deloc sigur este însă funcționalitatea însemnărilor, așa cum o vede naratorul. Căci „în scopul de a-și reconstitui mintal mai tirziu culoarea zilelor trăite“ nu

„Poezii din Balcani cîntă pacca“

Unirea Scriitorilor din Republica Socialistă România și Radioteleviziunea Română au organizat în Capitală, în perioada 1 martie - aprilie a.c., o sută de manifestări sub genericul „Poezii din Balcani cîntă pacca“, cu participarea poezilor Nicolae Indjelic și Gheorghe Konstantinov din R.P. Bulgaria, Ghiorghio Kostas și Titos Patricios din Grecia, Lubco Dimitrovski și Kemal Mahmudovici din R.S.F. Iugoslavia.

La zilele de 26, 27 martie și 1 aprilie au avut loc la Casa Scriitorilor zile ale poeziei bulgare, iugoslave și grecești, în cadrul cărora poezii-osepte prezentate de Ion Hobana, secretar al Uniunii Scriitorilor, au cîntat în limba română.

În după-amiaza zilei de 1 aprilie, a avut loc la Conservatorul „Clăpăni Porumbescu“ un Festival de poezie consacrat nobilității ale pacii, prieteniei și colaborării între popoarele din Balcani și din întreaga lume. Cuvîntul introductiv a fost rostit de Alexandru Balaci, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor.

Alături de oaspeții bulgari, greci și iugoslavi, au recitat poezii Ioan Alexandru, Ștefan Augustin Dolban, Niclae Dragoș, Adrian Ștefanescu, Gheorghe Pitești, Marin Stănescu și Romulus Vlăscuș și-au dat concursul actorilor Ștefan Gheorghiu, Dinu Ianculescu, Ion Marincescu, Gheorghe Dăncă și Coruș „Madrigal“ condus de Mărio Constantin.

În ziua de 2 aprilie a avut loc la Casa Scriitorilor, Simpozionul „Poezia și pacca“, ale cărui lucrări au fost conduse de Alexandru Balaci. Cîntărilor, Ghiorghio Kostas și Titos Patricios au prezentat direcții și tendințe ale poeziei contemporane din țările participante.

Toate aceste manifestări au fost de față reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, al Corpului Diplomatic, numeroși scriitori.

Grășelii au fost primii de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, și de Gheorghe Alexandru, director general adjunct al Radioteleviziunii Române.

● O TINĂRĂ poetă favorabilă comentată în presa din China este Fu Tianlin. Primul său volum intitulat: „Neclele proaspete“, a fost publicat în sept. (așa după cum scrie Fu Tianlin) și conținea cu cîntări ample în cele mai multe dintre revistele literare din China. Un critic nota: „Poeziile scrise de Fu Tianlin se aseamănă unei trize care înfloră în fiecare primăvară, și în fiecare primăvară, dintr-un câmp de mărțișoare“. „Sînt un măr / Un măr fructuos și roșu / Surșul meu luminează chipurile copiilor / Bătămintea mea este în inima inimii mele / Eu stîng steaua călătorilor prin desert...“

● UN INTERESANT curent de pictură modernă s-a constituit în jurul Institutului de arte frumoase din Sichuan. Într-un articol semnat de Fan Pu și Shuo Qi sînt analizate o serie de lucrări expuse la Beijing, precum și unele care au fost prezentate la Salonul de primăvară de la Paris. Cel doi comentarii evidențiază: „Tinerii pictori care expun sînt absolut recenți ai Institutului de arte frumoase din Sichuan. Ei nu au, deci, o prea mare experiență a atelierului înainte de a intra la institut, ceea ce mulți dintre ei erau tinari cu o educație bună, trăind și nunciind timp îndelungat la țară în uzine sau în armată, unii dintre ei instalați în aceste profesii mai mult de șapte sau opt ani. În timpul studiilor la institut, fiind foarte atașati profesiei lor anterioare, ei nu uitau să se întorcă adesea în locurile unde trăiseră și munciseră. Astfel au acumulat experiențe adînci din viața poporului, iar temele artistice le-au rămas legate de existența adevărată.“

Aceleași flori, același soare

Urmare din pag. 1

Tineri și mai puțin tineri — erau la costul finului. Îmi aminesc de Geza Lukacs care lucrează ca dughier în Dâmbovitza, dar își petrece concediul de vară în comuna natală, la costi, ducîndu-l zilnic și pe tatăl său, János băcsi, pensionar-C.A.P., cu arătosa lui Dacia 1300, la fină. Îmi aminesc de uimirea mea cînd, vînzînd la tot pasul pe coline, pe pășunile montane, în umbra căpîlelor de fin asemenea „căuții“ de să de către putere, în jurul și în jurul întrebare: oare mă află „la țară“ sau pe Bulevardul Margheru din București, să zicem. Decorul era, totuși, diferit: aici aveam în plus minunatele edificii — acolo aveam minunatul mînt și aerul neînținat al satului de munte.

Tinara primărită a comunei, Rozalia Keszeti, mi-a explicat atunci zîmbind și foarte firesc, cum că acești oameni — și mai tineri și mai vîrstnici — sînt bine retribuiți pentru munca lor în C.A.P., au contractat bovine, ovine, porcine, au cai, vite și, ca bunii gospodari, se gîndesc și la hrana de iernat a vitelor, că Daciele înseamnă pentru ei o considerabilă economie de timp și-au putut permite oamenii, de ce să nu le fi cumpărat —, lată că, în comună, la ora actuală sînt înregistrate aproape 100 de autoturisme proprietate personală, și că sînt mai ales de culoare roșie? — Mai rog, asta e preferința la ei, așa e la modă.

Mai „e la modă“ — m-am convins foarte curînd în această comună — televizorul, aparatul de radio, casetofonul clar, „se poartă“ baia cu cadă mare, casa nouă — a mai rămas una veche, în paragină și părăsită, poate tocmai pentru

a aminti de cum erau ele, casele, deobicei prin părțile locului cîndva și de a evidenția în plus contrastul dintre o cocioabă și o gospodărie înfloritoare de azi...
Oamenii mai realizabile — astăzi realități sub soarele socialismului în România.
Pentru mulți egală — retribuție egală.
Pentru vise și strădăni identice — realități identice.
Pentru sentimente identice de frăție, prietenie, dragoste de patrie — în jurul și în jurul minule patii comune de a te simți egal și frate, indiferent de naționalitate.
Pentru unitatea de nezdărnici în jurul Partidului Comunist Român — forța partidului de a-ți da încredere, convingere, idealuri, putere de a înfăptui tot ce duce înainte, spre noi culme de civilizație destinul fiecărui cetățean român, maghiar, german sau de altă naționalitate, destinul întregii noastre țări, a întregului popor.
Mă aplec să mingiu o fir de iarbă.
Mă înalț să mingiu o floare de cais.
Mă mingiu o răză strălucitoare de soare.
Mă gîndesc că un fir de iarbă identic răză la Dănești, la Tîrgu-Mureș, la Iași, în Maramureș... O floare de cais identică, de cais, de petalele de mătăso... O răză identică de soare mingiea frunții și inimii...
Aceleași flori înfloresc pentru toți filii acestei mame neamului de frumoase și generoase — România —, aceleași soare încălzesc douăzeci și două milioane de inimi și minți înfrînte într-o singură voință și un singur ideal: o Romînie din ce în ce mai frumoasă, mai bogată — pace în lume!

PSEUDO-CULTURA PE UNDE SCURTE (XI) Alți „poetii de duminică“

I trica lui G. Tomaziu e de aceeași incoșistență, bizară și trivială: „Am fost cu tine o noapte / pe sub poadea lumii / Sgîndăream cu libărcile / udele fibre de lemn în întinerire / ne înclătam în frîn necrozate / pașii de deasupra noastră / nu făceau decît să ne facă / și să ne surpăm și mai mult / paralizați de teribila inteligență a membrilor“ („Limite“, 16/10/1974). Fără pic de talent sînt producțiile, de felul depînului nonsens, emise de Horatiu Băduțescu, desemnator al unor „abside“ („Limite“, 16/10/1974). „Abside: inezăbila dragoste ce-o dărușem / se cîștiga în iubire / celest înfinit / pe-acant de / inimi / arzînde / / un dor sprîjîni / în neant, vrea să se mire“ / „Un „Leagăn abiselor“ („Limite“ 19/10/1975) divulgă o „mențurată“ divină: „ideea cere lumină prin soarele adormit / căci trupul nu i s-a tăiat craca de sub picioare / nici cu o melodie „brăbăști““. Un galimatias și pe poezia Eleni Cosmopol, plină de neologisme nepotrivite care dau o senzație de preiozitate vidă: „Sufletele mărimine / Porneau în parate / Pe urta de adevăruri / injunghiate / Arguția îndreptată contra lebedei albe / Venea ca o inundată aleatorie / A gheaurului de venin / Din epoca algonchiană / Ori din custeran / Ori din tertiar / ori...“.

Preiozitatea neologică, ascunzînd, în fond, un imens pustiu literar, nu e totuși cea mai izbitoră formă de bizerarie fără vîltor estetică. Cei care vor să mizeze cultura o fac nu doar prin asocieri absurde de cuvinte care se resping și prin aluzii care, în ochii ignoranților, pot da impresia de erudite. Acest curent realiste de autoîdădă e însoțit, în majoritatea cazurilor, de lipsă totală de gust literar, precum în aceste, cum să le zic? „versuri“ de N. Novac („Limite“, 21/martie 1978): „Cînd l-au așezat în groapă / îl puneau direct în cer / acolo unde abstrahul / nu și pierde nicodată culoarea / unde stielele luceșe mureau / și unde Dumnezeu se odihnește / cu barba-n mină făcută pumn / și totuși bratului pe genunchi / ca „Gînditorul“ lui Rodin“.

Interesant e că o asemenea poezie acil epigonică, acil logică, provenind de la înși fără nici un talent și care își mizează niste sentințele artificiale, însă cîntă să se audă și citeva accente sufletești adevărate, de o triste pustiitorie, derivate în totalitate din condiția dezrădăcinatului. Chiar lipsite de semnificație estetică aceste plîngeri de exilat spun

te raportul moral cî se poate de mult și nu este exagerat să se vadă în aceste singura originalitate, continuitate, de altfel fatală, a unei asemenea poezii. O lirică tombală, carcerală, e aceea a lui Paul Barbăneagră, „Iată-mă zălog în inima acestei vorbe / Că n'îm fatul unei temine / Prin ziduri, trece apă vie, tăcerea / Icoana se leagăna...“ / În jur, cerul, fiecare zid al cer / Aducere aminte aburesc seninului dintre nori / Îngropată sub limba vie a murenții / La fereastră priveghem scuturarea“ („Limite“, 10/10/1972). Nicolae Petra cîntă în „Limite“, 16/10/1974) aceleși disperări: „Am învîțat să ne uităm în umbre / să spunem că nu e nimic / și totul pierdut în vremele țării soame“. Într-o „Inforătoare“ („Limite“, 12/iulie 1973) tot N. Petra dezvăluia, cum confuz, o asemănătoare spaimă a lipsei de identitate, în fond sinceră și „inforătoare“: Un suflet ce s-a jucat de-a vremea și de-a locul / Un fel de ne'ntoșes. Nu poate fi altfel / decit un joc de-ascunselea cu el însuși / ceva ce nu vrea să fie știind că este / și ceea ce naște lucruri ce cred că sînt fără să fie“.

Condiția rădăcinului — depus consistent și în poezia lui Vladimir Angelescu („Limite“, 14/dec. 1973): „În orasul în care am venit numai de ieri / străzile vin de orînduri și pleacă nicieri“. Poezii triste de emigrant produse și Constantin Petru: „Și plonia de vară / Lăcătul ud al țării / Botul pierdut / Zadarnice încercări, să mă-nvețe. De ce? / În veșnica toamnă / Se-nfioră spinul sălbatec al dorului / și răsuna pasul se al urtului“. Din producțiile aberante ale unei Magdalene Constantinescu (autoare îndejnă de frecvent promovată de „grupul verifictat“) iese cîntecul și o astfel de sinceră deștinuire depizează: „Simburii cărnil cad peste domuri / aerul umed cutremuri cînd vie / acolo unde nu mai am caasă“.

Cîteodată, un astfel de amator volînd să ex-prime grozavă înșirîni nu face decît să ne amuze, precum Dan Șerban, cu parabola „burlescă a „Dogmei“ („Limite“, 12/iulie 1973), și-nînd într-o mină un topor și în alta — un clește: „Gîndurile rupte de vis și rulate de real. Erau concentrice așezate, desfăcute și în mijloc tronă Dogma. Era îmbrăcată în alb și într-o mină un topor, iar în cealaltă o clește“.

Sumbre, cimiteriale, sînt și producțiile altora: un sentiment al eșecului definitiv leșe de pretutindeni alegîndu-se, involuntar, ca unde-leamul din apă. Ceea ce izbăște la majorita-

bogdan răileanu

Făcînd cunoștință, nu demult, cu percutantele (deopotrivă, în plan afectiv dar și cerebral) hai-kauri ale bucovineanului Bogdan Răileanu (reputatul medic „acupuncturist“ de la Băile Herculeane), am avut încă o dată revelația adevărului cuprins în formularea cu valoare de mare loc comun a lui Oricea Y Gasset, potrivit căreia „metafora este mai mult decît un mijloc de expresie; ea este un mijloc esențial al cunoașterii“. Într-adevăr, citim și — mai ales! — recităm „terținele“ de mai jos și constatăm cu mirată plăcere că dificila (prin exigențele ei de virtuozitate intrinsecă) „formulă“ cultivată de Bogdan Răileanu „răspunde“ în chip ideal „comenzii“ a ceea ce marele nostru profesor Tudor Vianu, comentîndu-l pe Ortega Y Gasset însuși (în Problemele metafizei, subcapitolul Funcțiunea filozofică a metafizei) numea „metafora conștiinței ca vas, în care ideile alcătulesc un continut“, definită prin contrast cu „metafora conștiinței ca o tablă, pe care se înscruc impresiile“. Într-o vreme în care (pseudo-)metafora (pseudo)insolită se căstăfă adesea cu nestăvilită împudoare, metaforele de o austeritate cu adevărat înaltă (fîndă sînt efectiv „funcționale“) „lucrate“ cu cert har de Bogdan Răileanu merită deplina noastră încredere.

Nicolae Ciobanu

Memorie Pașii mei pierduți Zăpădat înghețat Amprentă-n cristall	Punct de topire sculptorului C. Lucaci	Circuit vicios Capodoperă E zidul ce-l închidem Dar cum voi ieși?
Pe scara Richter Spre entropie Terestră și cenusie Zvîcnește scoarța	Spațiu impietrit Fugare lumini se sbat În cușii de oțel	Uniformitate Minți în cadentă Albăstră tere poartă Ciuperca morții
Feminina I Foliculină Joc, umbră și lumină În muselina	Leu în vitrină Vinsind schitează mereu Un dans cu temă	Camelot Cetăți crenelate centuriri prind Armurile sufletului în vis se destramă
Feminina II Rotunde cercuri Spirale infinite Triunghiul întors	lui Tibi Răibuleț	Inimi cromate umane devin
Feminina III Onduleți Șimțim polaritatea Trecea o fată	Shiva și Vișnu Îngerii dansînd pe un ac Ingerii înfinit	Stabilitate Tsunami aspru mingieie plaja Insulelor vîlurite în soare răsore
Feminina IV Cascadă caldă În căsușă palmelor Revarsă-ți pârul	Metafizică lui Șt. Domașnea	Ancoră e-a ciresului floare
Feminina V Ești o povară Antigravitațională Senzație pură	Perpetuum mobile lui Șt. Domașnea	„Bing-bang“ lui Adrian Păunescu
Feminina VI Rotative secrete adună Semele infinitei coloane ce-și spune om Din universul ce fugu spre roșu	Demografie	Etica atomică Atom împărțînd Dezintegrate lumii Semantice murim

Artur Silvestri

nenad esped

MODELUL TĂTĂLUI MEU

amă doamne, toți sînt în picioare, și oțelul meu Branco (acei ochi umezi, rotunzi de cline păzitor credincioși, ochi de trompetist de culoare din orchestrele de jazz), în timp ce mura întu-

den, la care el încetă să mă înbăleze colita de piine. Și tot ce se va întâmpla în continuare va semăna cu regula unui joc fără nici o frîn-

— Ce zici — rinjește satisfăcut Branco — n-ai fi fost oare păcat să fi scăpat acest gol?

Alba — zice eu — trebuie să recunoaștem, un gol și jumătate.

Branco mă corectează: — Adevărată artă...

Dar Branco nu știe că medicul mi-a prescris ca la întoarcerea în țară să mă ocup de noul linotip de tip „Gutenberg” cu legătoria.

LILIA DE LA LEGĂTORIE: PLIMBAREA CU BĂTRINUL MEȘTER

Cum mă și așteptam, la Lilia așa era descu-

Augustin Costinescu: „Florărească”

tincoasă în semn, parcă, de molcomă minie și indignare, lasă marginile buzelor să-i atrine fără putere. Se apucă din nou să-mi zăvălească în gura

gustare de după-amiază. Și deși n-o recunoaștea nici fața de sine însăși, Sabina era extenuată de privirile tinărului (adică: ale mele), de o-

Pe canapeaua roasă din bucătărie (aceasta este locul ei), Sabina va fi ispășită de dorința de a-i incredința vechii sale prietene cum că există cu adevărat un însoțitor, încăpătornit, inoportun.

Pe lângă faptul că Sabina va fi ispășită de dorința de a-i incredința vechii sale prietene cum că există cu adevărat un însoțitor, încăpătornit, inoportun.

IATA-MĂ ȘI ÎN ROL DE SPĂRGĂTOR

Nu m-aș fi așteptat chiar azi la așa ceva de la propria mea persoană, atât curaj, atât hă-

Speriat, mi-am întors privirea peste umăr, chiar pe prag — cineva își țira picioarele bă-

(Continuare în numărul viitor)

CHINA '82 (X)

SHANGHAI PE BICICLETĂ

SPECTACOLUL LUMII

văzut de Ioan Grigorescu

Recitesc cu o voluptate încercată doar la confruntarea marilor opere literare cu mediul care le-a inspirat „Condiția umană” de Malraux. Aici, la Shanghai,

Plouă mărunț la Shanghai. Ploaie orientală, răbdătoare ca puterea de îndurare a oamenilor, ploaie care se va istovi însă și va lăsa din nou

Marile orașe mă atrag frezabil, și, totodată, mă resping, amintindu-mi că dincolo de aglomera-

Am în față cartea unui reporter francez, Marius Magnien, scrisă în China, în 1950. Fostul oraș al „enimelor orientului”, orașul păcăto-

de muncitori, din care aproape jumătate lucrau numai în industria textilă, 34 000 de docheri și nici o macara în port... Spîrîrile hamurilor costau mai ieftin, 126 000 de „kuai”, pictoare ro-

În Occident, lupta revoluționarilor chinezi, sacrificiul, abnegația lor, acel „chogeuarism

S-au dus în uitare firmele străine care transformaseră „orașul de pe mare” într-o inepută-

Și-a dus în uitare firmele străine care transformaseră „orașul de pe mare” într-o inepută-

Kio, dacă n-ai murit, spunind că demita-

● CĂRȚILE de istorie sînt oarecum la modă în ultimul sezon pe piața anglo-saxonă. Una dintre cele mai importante lucrări a fost dedicată de

SPORT

Eterna sărbătoare

În viața mea am fost de trei ori la Lisabona. De data asta am lipsit. Știi

zi. Fiecare pas mare miroase puternic — fer-

REPERE Villon cel adevărat

traducere excepțională ne oferă Neculai Chirica, un nume mai puțin cunoscut, cu toate că oarecum s-a în-

textul lui Neculai Chirica. Avem de-a face cu o carte de poezie adevărată, iar reproducerea unor variante pare o dovadă de orgoliu în ca-

Napoleon” : „Deoarece Welder și Hapgood au con-

Aurel-Dragoș Munteanu

REVISTA STRĂINĂ

● CONTROVERSA privind cauzele morții lui Napoleon continuă. Recent, un studiu semnat de Ben

Redactor șef: Nicolae Dan Frunțelăș

Redactor șef: Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncți), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

REDACȚIA : București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 89
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la : COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCINTEII